ЗВЯЗДА

4 лютага 1998 г. серада, № 25 (23376)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● кошт 3000 рублёў

4 і 5 лютага ў Слуцку і Слуцкім раёне працуе «выязная прыёмная» «Звязды», Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі, міністэрстваў сацыяльнай абароны насельніцтва, жыллёва-камунальнай гаспадаркі і аховы здароўя

«Выязная прыёмная» будзе праводзіцца па наступных адрасах: **4 лютага ў Слуцку — у памяшканні гарадской бібліятэкі і Палаца культуры цукрова-рафінаднага камбіната (з 11 да 15 гадзін).**

Таксама 4 лютага (але ўжо з 16 да 17.30) — у памяшканнях Грэскага сельскага Савета і ў пакоі прафкама калгаса імя Арджанікідзе ў вёсцы Вясея.

У гэтых жа населеных пунктах — у Грэску і Вясеі — пасля 18 гадзін адбудуцца шырокія сустрэчы з насельніцтвам. Супрацоўнікі «Звязды» і іншыя ўдзельнікі пасяджэння «выязной прыёмнай» гатовыя да прамога дыялогу з усімі.

5 лютага мы будзем працаваць у калгасах «Прамень камунізму» (прыём адбудзецца ў памяшканні мясцовага сельскага Савета) і ў калгасе «XVI партз'езд» (у памяшканні Дома механізатара) — з 8 да 10 гадзін раніцы.

ДА СУСТРЭЧЫ, ДА ШЧЫРАЙ, ЗАЦІКАЎЛЕНАЙ, СПАДЗЯЁМСЯ, — КАРЫСНАЙ РАЗМОВЫ!

РОЗГАЛАС

ФІНАНСАВАЎСТОЙЛІВЫМ ГАСПАДАРКАМ АДКРЫТА КРЭДЫТНАЯ ЛІНІЯ

Згодна з паведамленнем упраўлення інфармацыі Нацбанка, Савет дырэктараў Нацыянальнага банка прыняў рашэнне адкрыць у I квартале гэтага года крэдытную лінію банкам у суме 0,5 трыльёна рублёў на крэдытаванне фінансава-ўстойлівых калгасаў, саўгасаў і іншых сельскагаспадарчых і абслуговых прадпрыемстваў, якія не маюць пратэрмінаванай запазычанасці перад банкамі па раней атрыманых крэдытах.

Грошы, як вынікае з рашэння, пойдуць на набыццё на веснавыя палявыя работы мінеральных угнаенняў і сродкаў аховы раслін, гаруча-змазачных матэрыялаў, запасных частак да сельгасмашын і тэхнікі. Як сведчаць спецыялісты, адкрыццё крэдытнай лініі выкліча рост грашовай масы не больш як 3 працэнты за квартал.

Кар. «Звязды»

ДА ЧАТЫРОХ ГАДОЎ ПАЗБАЎЛЕННЯ ВОЛІ АСУДЖАНА БЫЛЫ ДЫРЭКТАР БАБРУЙСКАГА ФІЛІЯЛУ АКБ «БЕЛАРУСБАНК» НІНА ПЕРАГУДАВА

Суд, які завяршыўся ў Бабруйску, прызнаў былую кіраўніцу вінаватай у атрыманні хабару, махлярстве і злоўжыванні службовым становішчам. Адбываць пакаранне Н.Перагудавай будзе ў калоніі агульнага рэжыму.

Дарэчы, Бабруйскаму філіялу «Беларусбанка» яўна не шанцуе на дырэктараў — папярэдні Н.Перагудавай таксама асуджаны.

Аляксандр АЛЕКСАНДРОВІЧ, БелаПАН.

У КАЛГАСЕ ЎКРАСЦІ ЛЯГЧЭЙ?

Як вядома, гаспадаркі, асабліва на вёсцы, адчуваюць вялікі недахоп тэхнікі. Горш за ўсё, калі да аб'ектыўных прычын, што садзейнічаюць гэтаму, далучаюцца і суб'ектыўныя.

Розкага кштату, інакш і не назавеш, прайдзісветы, адны, ліхаманкава спрабуючы ўмацаваць сваю асабістую гаспадарку, другія — проста як мага хутчэй набіць сваю кішэню, гатовы звесці тэхнічныя магчымасці сельгаспрадпрыемстваў да мінімуму. Гэтаму ў многім садзейнічае панаванне бескантрольнасці.

Днямі следчым аддзяленнем Ваўкавыскага РАУС была ўзбуджана крымінальная справа ў адносінах да цэлай групы асоб, у ліку якіх старшыня аднаго з сельскагаспадарчых таварыстваў, брыгадзір трактарнай брыгады і нават начальнік кантралюючага падраздзялення. Яны падазраюцца ў тым, што ў 1996-1997 гадах, наўмысна знізіўшы рэальны кошт, набылі ў асабістае карыстанне трактары «МТЗ-80» і «МТЗ-82». Нанесены сельгасаб'яднанню ўрон склаў больш за 80 млн. рублёў.

А 1 лютага гэтага года следчым аддзяленнем Карэліцкага РАУС узбуджана крымінальная справа ў адносінах да былога інжынера аднаго з мясцовых калгасаў. Папярэднім следствам сабраны доказы таго, што падазраваемы ў перыяд з 1988 па 1996 год [illegible] на суму 600 млн. рублёў. [illegible]

Але не трэба ні на каго [illegible], што пакуль тэхніка і запчасткі [illegible] да сяла, і ў горадзе [illegible].

Заводскім РУУС Мінска два дні таму зафіксаваны чарговы факт крадзяжу запасных частак з тэрыторыі буйнога сталічнага завода. Памер выкрадзенага ў грашовым вылічэнні складае 250 млн. рублёў. Па гэтай справе праходзяць непрацуючы мясцовы жыхар і вадзіцель адной з арганізацый, жыхар Мінскага раёна, якія ўступілі ў злачынную змову.

Васіль КУРЛОВІЧ.

ЗАБОЙЦА ЗНОЙДЗЕНЫ?

Становяцца вядомымі некаторыя падрабязнасці гібелі камерцыйнага дырэктара фірмы «Дзіяна», якая знаходзіцца ў Полацку.

По гэтай справе праваахоўнымі органамі затрымана мясцовая жыхарка. Як паказвае папярэдняе следства, падазраваемая наведала дырэктара, каб вярнуць грошы. Але нармальнай размовы паміж дзвюма жанчынамі не атрымалася, узнікла сварка. Госця ў парыве гневу нанесла гаспадыні некалькі ўдараў цяжкім прадметам па галаве. Труп быў вывезены на аўтамашыне ў лясны масіў каля вёскі ў Полацкім раёне. Затрыманая ўказала месцазнаходжанне забітай.

Васіль НІКАЛАЕЎ.

СТАЛІЧНЫ ТЭЛЕЭКРАН БУДЗЕ БОЛЬШ РАЗНАСТАЙНЫМ

У хуткім часе тэлегледачы беларускай сталіцы змогуць убачыць на сваіх экранах новыя праграмы.

Агульны сход працоўнага калектыву ДП «Мінскія тэлевізійна-інфармацыйныя сеткі» (МТІС) прыняў рашэнне аб пашырэнні колькасці тэлепраграм, якія трансліруюцца па кабельнай тэлесетцы Мінска, за кошт прыёму і трансляцыі спадарожнікавых тэлепраграм расійскіх і замежных тэлекампаній. Плануецца, што большасць праграм будзе транслiравацца бясплатна, а, напрыклад, шматлікім аматарам спорту трэба заплаціць эквівалент пяці цэнтаў за магчымасць прагляду папулярнага тэлеканала «Еўраспорт».

Акрамя таго, цяпер МТІС вядзе перагаворы з трыццаццю тэлекампаніямі свету на права атрымання дазволу на трансляцыю іх праграм па сталічнай кабельнай тэлесетцы. Прадпрыемства таксама падало заяўкі ў Міністэрства сувязі на перарэгістрацыю ў якасці сродку масавай інфармацыі і атрыманне ліцэнзіі на права распаўсюджвання тэлесігналу як па кабелю, так і ў эфіры.

Ігар ХАДАСЕВІЧ, БЕЛТА.

СПАЖЫВЕЦ

ШКОЛЬНЫ РАНЕЦ — АРСЕНАЛ «ХІМІЧНАЙ ЗБРОІ»?

Звычайныя школьныя прыналежнасці, як, дарэчы, і ўсе прадметы, што вырабляюцца з пластмасы, аказваецца, цалкам могуць стаць прычынай «хімічнай атакі» на арганізм чалавека.

Справа ў тым, што ў вытворчасці ручак, пеналаў, лінеек і іншай неабходнай канцылярскай «дробязі» можа выкарыстоўвацца не зусім бяспечны палімер — полівінілхларыд, які ў звычайным стане, у прынцыпе, атруціць чалавека не можа. Аднак, скажам, добра ўсім знаёмая звычка грызці ручку (уласцівая, між іншым, не толькі дзецям) можа прывесці да таго, што разам са слінай у арганізм будуць трапляць небяспечныя рэчывы, якія вызваляюцца разам з разбурэннем палімеру і здольныя правакаваць захворванні страўнікава-кішачнага тракта, зроку і мочапалавой сістэмы.

Яшчэ большую небяспеку ўяўляюць сабой так званыя «дымавухі» — спальванне дзецьмі лінеек з пластыку. Справа ў тым, што пры гарэнні полівінілхларыду ў навакольле выдзяляюцца таксічныя газы — дыяксін, які выклікае анкалагічныя захворванні, і фасген. Заўважым, што апошні выкарыстоўвалі ў якасці хімічнай зброі яшчэ ў гады першай сусветнай вайны.

Акрамя таго, па словах спецыялістаў, школьныя прыналежнасці могуць таксама моцна пахнуць, раздражняць скуру і выклікаць у дзіцяці алергічныя з'явы. Менавіта ўлічваючы гэтыя акалічнасці і было вырашана ўвесці ў нашай рэспубліцы з 1 студзеня 1998 года санітарны кантроль за школьнымі прыналежнасцямі, якія рэалізуюцца гандлем.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ВЕРСІІ

ПАПЯРЭДЖАНА ЗАКАЗНОЕ ЗАБОЙСТВА?..

Можна толькі здагадвацца, для якіх мэтаў быў прызначаны груз, які ў адным з абласных гарадоў рэспублікі ўдалося сумеснымі намаганнямі дзвюх сілавых устаноў канфіскаваць у злачынцы.

На жаль, падрабязнасці гэтай аперацыі нам невядомыя, акрамя некалькіх дэталяў. А яны сведчаць, што праваахоўнымі органамі была спынена іншамарка, якой кіраваў грамадзянін рэспублікі. У салоне, як было ўстаноўлена пры вобыску, ён вёз вінтоўку з глушыцелем, аптычны прыцэл і вялікую колькасць патронаў. Акрамя гэтага пры вобыску ў падазраваемага знойдзена больш дзесяці ордэнаў былога СССР. Калі ўлічваць той факт, што падобная зброя, тым больш з такім абсталяваннем, часта выкарыстоўваецца пры заказных забойствах, цалкам верагодна, што прызначалася яна менавіта аднаму з выканаўцаў нейкага «заказу». Аднак у гэтым, зразумела ж, павінна разабрацца следства...

Дарэчы, у той жа дзень у Брэсце пры вобыску на дачы ў аднаго з падазраваемых у рабаўніцтве міліцыю таксама чакаў сюрпрыз: у яго знойдзены і канфіскаваны чэшскі пісталет з глушыцелем і прыстасаваннем для бясполымнай стральбы. Там жа былі выяўлены і дзве гранаты РГД-5 з запаламі. Цяпер брэстаўчанін дае свае тлумачэнні следчым.

Ігар ГРЫШЫН.

СТРАЛЯЛІ СЯРОД БЕЛАГА ДНЯ

Пры невядомых абставінах у пад'ездзе шматпавярховага жылога дома ў Пінску сярод белага дня быў забіты прамым пападаннем дзвюх куль у галаву малады хлопец. Другі з кулявым раненнем бядра быў дастаўлены ў цяжкім стане ў бальніцу.

Праваахоўным органам, якія завялі па гэтаму факту крымінальную справу, пакуль невядомы прычыны ўчыненага злачынства. Грамадзяне ж думаюць, што адбылася мафіёзная разборка і што крымінальныя элементы сталі зусім нахабнымі, бо стральба адбывалася ў густанаселеным раёне, недалёка ад дзіцячага сада і школы і таму было шмат сведак.

Мікалай ВЕРАСЕНЬ, БЕЛТА.

УКРАЛІ Ў ЛАТВІІ — ЗАТРЫМАНЫ Ў БЕЛАРУСІ

Яшчэ адзін прыклад узаемадзеяння прадэманстравалі беларускія і латвійскія вартавыя граніцы.

Кіруючыся інфармацыяй, атрыманай ад латвійскіх пагранічнікаў, ваеннаслужачыя Полацкага пагранатрада сумесна з супрацоўнікамі Верхнядзвінскага РАУС у выніку аператыўна-вышуковых мерапрыемстваў затрымалі ў прыграніччы двух грамадзян Беларусі.

Затрыманыя падазраюцца ва ўчыненні крадзяжу ў латвійскай вёсцы Совейкі і парушэнні дзяржаўнай граніцы. У месцах пражывання падазроных знайшлі ўсе выкрадзеныя рэчы. Заведзена крымінальная справа.

Андрэй АЛЕКСАНДРОВІЧ, БЕЛТА.

ЗА СЕКС ПА-АМЕРЫКАНСКУ ТАКСАМА ПЛАЦІЦЬ ТРЭБА

Калі на кватэру брэстаўчанін К. прынеслі рахунак за тэлефон, гаспадыня схапілася за галаву. Квіток сведчыў, што за міжнародныя перагаворы трэба заплаціць 16 млн. рублёў.

Жанчына кінулася ў разліковы цэнтр сувязі і пачала даказваць, што з кватэры за межы Беларусі ніхто не званіў. Але ёй растлумачылі і дакументальна пацвердзілі, што ніякай тут памылкі няма, менавіта з іх тэлефона званілі ў Амерыку.

Пасля сямейнага разбору высветлілася, што ва ўсім вінаваты сын-школьнік. Ён вычытаў нумар тэлефона, па якім можна атрымаць сеанс завочнага сексу.

Пазваніў раз і застаўся задаволены. Затым тэлефанаваў яшчэ некалькі разоў і слухаў пяшчотны жаночы голас. Як ні дзіўна, жанчына з далёкай Амерыкі гаварыла па-руску.

Сувязісты пайшлі насустрач К. і далі магчымасць аплаціць рахунак у некалькі прыёмаў.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

У прыроды няма непрыгожай пары — нават у завейныя лютаўскія дні глядзіш не нагледзішся на белыя прасцягі. Колькі песень спрадвеку спяваюць пра зіму-прыгажуню! Ёсць гэтыя песні і ў рэпертуары сямейнага фальклорнага ансамбля Дзятлоўскіх з Магілёва. Святлана — звонкагалосая запявала папулярнага самадзейнага калектыву.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА: СВАІМ НАЦЫЯНАЛЬНЫМ НАБЫТКАМ МЫ ПАВІННЫ ГРАМАТНА РАСПАРАДЗІЦЦА

Адным з прыярытэтных напрамкаў сацыяльна-эканамічнай палітыкі нашай дзяржавы з'яўляецца развіццё навуковай галіны. Не апошнюю ролю ў гэтым працэсе адыгрывае Акадэмічны навукова-тэхнічны комплекс «Сосны», на долю якога прыпадае немалая частка перспектыўных распрацовак і даследаванняў. 3 лютага «Сосны» наведаў прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка. Ён азнаёміўся з дзейнасцю комплексу і існуючымі тут праблемамі.

АНТК «Сосны» быў створаны ў 1992 годзе на базе былога НДІ ядзернай энергетыкі. Цяпер у структуру комплексу ўваходзяць пяць арганізацый: Інстытут праблем энергетыкі, Інстытут радыеэкалагічных праблем, Інстытут радыяцыйна-хімічных праблем, ДКБ «Акадэмічнае» і Інжынерна-тэхнічны цэнтр.

Сярод асноўных напрамкаў работы вучоных комплексу — фундаментальныя даследаванні ў галіне ядзернай і нейтроннай фізікі, фізікі высокіх энергій, радыяцыйнай хіміі і радыебіялогіі, а таксама даследаванні, якія датычаць перадолення наступстваў аварыі на Чарнобыльскай АЭС, распрацоўкі і вырабы некаторых відаў машынабудаўнічай прадукцыі і многага іншага.

Вынікі канкрэтных даследаванняў, звязаных з рознымі напрамкамі дзейнасці інстытутаў АНТК «Сосны» былі прадстаўлены кіраўніку дзяржавы на выстаўцы навукова-даследчых прыкладных работ. Сярод іх распрацоўкі ў галіне энергазберажэння і выкарыстання другасных энергетычных рэсурсаў, новыя медыцынскія і экалагічныя тэхналогіі, у прыватнасці, па дэзактывацыі вады. Асаблівую ўвагу прэзідэнт Беларусі звярнуў на прапановы, звязаныя з ачысткай зямлі ад радыенуклідаў. Паводле слоў міністра па надзвычайных сітуацыях Івана Кеніка, гэтыя распрацоўкі з'яўляюцца аднымі з найбольш перспектыўных.

Прэзідэнт змог убачыць вынікі навуковых пошукаў спецыялістаў АНТК «Сосны» ў дзеянні, наведаўшы некаторыя структурныя падраздзяленні комплексу. Аляксандр Лукашэнка пабываў у радыехімічнай лабараторыі і лабараторыі эксперыментальных фізічных даследаванняў, дзе азнаёміўся з работай рэактара фізічнай магутнасці і сховішчам ядзерных матэрыялаў. Наведаў кіраўнік дзяржавы і радыяцыйна-тэхналагічны комплекс «Іскра», дзе размяшчаюцца паскаральнікі электронаў, гама-ўстаноўка і нейтронны генератар.

Паводле слоў Аляксандра Лукашэнкі, АНТК «Сосны» — нацыянальны набытак нашай дзяржавы, якім мы павінны граматна распарадзіцца. Таму праблемы, што стаяць перад вучонымі, якія тут працуюць, будуць па меры магчымасці вырашаны. Канкрэтная работа ў гэтым напрамку пачнецца ўжо ў бліжэйшай будучыні, праз некалькі тыдняў прэзідэнт мае намер яшчэ раз сустрэцца з вучонымі комплексу «Сосны» ў сваёй рэзідэнцыі.

У інтэрв'ю журналістам кіраўнік дзяржавы адзначыў, што ў далейшым навуковы патэнцыял АНТК будзе выкарыстоўвацца на поўную сілу. Пры гэтым створаныя тут распрацоўкі знойдуць прымяненне не толькі ў нашай рэспубліцы, але і ў іншых дзяржавах, у першую чаргу ў Расіі. З вынікамі сваіх даследаванняў беларускія вучоныя маюць намер выйсці і на заходні рынак.

Аксана ПІВАВАР, БЕЛТА.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА СУСТРЭЎСЯ З ПРАДСТАЎНІКАМІ ПАРЛАМЕНЦКІХ АРГАНІЗАЦЫЙ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка прыняў 3 лютага членаў пастаянных камісій па знешнепалітычных пытаннях Міжпарламенцкай асамблеі краін СНД і па знешніх сувязях і бяспецы Міжпарламенцкага камітэта «саюза чатырох», якія знаходзяцца ў рэспубліцы.

У сустрэчы прынялі ўдзел Старшыня Палаты прадстаўнікоў Анатоль Малафееў, намеснік кіраўніка Савета Рэспублікі Тамара Дудко, кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта Міхаіл Мясніковіч і яго намеснік Іван Пашкевіч, памочнік прэзідэнта Урал Латыпаў. Былі запрошаны таксама прадстаўнікі камітэтаў і камісій па міжнародных справах нацыянальных парламентаў краін СНД і сакратарыятаў Міжпарламенцкай асамблеі і Парламенцкага сходу Саюза Беларусі і Расіі.

Аляксандр Лукашэнка падзякаваў прысутным за праведзеную ў Мінску работу ў рамках органаў, што забяспечваюць абараназдольнасць СНД і вызначаюць знешнюю палітыку краін, якія ўваходзяць у яе. Ён запрасіў прадстаўнікоў парламенцкіх структур да зацікаўленай размовы аб перспектывах далейшага развіцця Садружнасці Незалежных Дзяржаў.

Людміла КЛАСКОЎСКАЯ, БЕЛТА.

НОВЫ ПАСОЛ УКРАІНЫ ЎРУЧЫЎ ДАВЕРЧЫЯ ГРАМАТЫ АЛЯКСАНДРУ ЛУКАШЭНКУ

«Падтрыманне традыцыйна дружалюбных і добрасуседскіх адносінаў з Рэспублікай Беларусь з'яўляецца адным з галоўных прыярытэтаў знешняй палітыкі Украіны. Я як пасол зраблю ўсё, што ад мяне залежыць, каб гэтыя адносіны і ў далейшым развіваліся дынамічна і плённа», — заявіў Анатоль Дронь, новы Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Украіны ў Беларусі, які ўручыў 2 лютага даверчыя граматы прэзідэнту нашай краіны Аляксандру Лукашэнку. У цырымоніі прынялі ўдзел міністр замежных спраў Беларусі Іван Антановіч, а таксама шэраг прадстаўнікоў украінскага пасольства ў нашай рэспубліцы.

Як падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка, Беларусь не мае якіх-небудзь палітычных праблем у адносінах з Украінай, у чым немалая асабістая заслуга прэзідэнта гэтай краіны Леаніда Кучмы. «Што датычыць пакуль не вырашаных пытанняў эканамічнага характару, то яны будуць абмяркоўвацца ў ходзе маючага адбыцца візіту ў Мінск прэм'ер-міністра Украіны Валерыя Пуставойценкі. Я ўпэўнены, мы хутка знойдзем агульную мову», — сказаў кіраўнік беларускай дзяржавы.

Вадзім МІЛІЦЫН, БЕЛТА.

ПРЭМ'ЕР-МІНІСТР АЗНАЁМІЎСЯ З ХОДАМ РАБОТ НА ВЁСЦЫ

Рабочую паездку па Мінскай вобласці 2 лютага правёў прэм'ер-міністр краіны Сяргей Лінг. Ён пабываў у Любанскім раёне і наведаў калгасы імя Гарбачова і «Палессе». Там кіраўнік урада азнаёміўся з ходам падрыхтоўкі да веснавых палявых работ і з умовамі зімоўкі жывёлы ў гэтых гаспадарках.

У калгасах раёна ўжо сёння поўным ходам ідзе вываз арганічных і мінеральных угнаенняў на палі, і тут спадзяюцца правесці веснавую палявую кампанію ў тэрмін. Аднак пры гэтым неабходна яшчэ вырашыць шэраг праблем, зрэшты, як і іншым гаспадаркам рэспублікі. Машынна-трактарны парк краіны ўжо ўстарэў на 75—80 працэнтаў і патрабуе тэхнічнага пераўзбраення.

У гэтым годзе, паведаміў прэм'ер-міністр, сельскай гаспадарцы з боку дзяржавы будзе таксама аказана пэўная дапамога. Плануецца, што калгасы і саўгасы пачнуць атрымліваць новыя трактары і збожжаўборачныя камбайны. Усяго вёсцы неабходна 1500 новых збожжаўборачных камбайнаў і 1000 новых трактароў. Аплата часткі новай тэхнікі ўжо зроблена, і гаспадаркі рэспублікі будуць атрымліваць яе па лізінгу.

С. С. Лінг гутарыць з рабочымі дрэваапрацоўчага цэха калгаса «Палессе».

Неабходны і клопат аб працаўніках вёскі, падкрэсліў Сяргей Лінг. Тут важна стварыць сацыяльна-бытавыя ўмовы для тых, хто жыве і працуе на зямлі. На думку прэм'ер-міністра, усе гэтыя меры дадуць магчымасць калгасам і саўгасам рэспублікі атрымаць больш сельскагаспадарчай прадукцыі, чым у мінулым. «Перадумовы для гэтага ёсць», — сказаў кіраўнік урада.

Дзмітрый МАЛІНОЎСКІ, прэс-сакратар прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь. БЕЛТА.

ДАЛЕЙШАЯ СТАБІЛІЗАЦЫЯ ЭКАНОМІКІ ПАТРАБУЕ МАКСІМАЛЬНАГА ПРЫКЛАДАННЯ СІЛ

Праблемы занятасці насельніцтва пастаянна знаходзяцца ў полі зроку ўрада рэспублікі. Чарговае пасяджэнне Прэзідыума Савета Міністраў 3 лютага пачалося з абмеркавання менавіта гэтага пытання. Як паведаміў у сваім дакладзе міністр працы Іван Лях, эканамічная стабілізацыя, што намецілася, усё больш станоўча ўплывае на рынак працы.

На працягу мінулага года паказчык узроўню беспрацоўя ў Беларусі зменшыўся з 3,28 да 2,3 працэнта. Нарошчванне аб'ёмаў вытворчасці на большасці прадпрыемстваў запатрабавала прыцягнення дадатковай рабочай сілы. І калі ў мінулым годзе на адно аб'яўленае рабочае месца прэтэндавалі 12 беспрацоўных, то на 1 студзеня 1998 года яго гатовы заняць толькі 4 чалавекі. 147 тысяч нашых суграмадзян, якія звярнуліся ў службу занятасці насельніцтва, змаглі атрымаць пастаянную работу. Вялікай колькасці беспрацоўных дапамагла аблегчыць сваё матэрыяльнае становішча арганізацыя грамадскіх работ.

Вядома, шэраг праблем на рынку працы яшчэ існуе, адзначыў Іван Лях. Паводле яго слоў, працягвае захоўвацца высокі ўзровень дэфіцыту рабочых месцаў у асобных раёнах — Пастаўскім, Ганцавіцкім, Смаргонскім, Лідскім, Светлагорскім, Калінкавіцкім і некаторых іншых рэгіёнах.

Немалых намаганняў ад урада запатрабуе і паляпшэнне сітуацыі з занятасцю моладзі, лічыць міністр. На сёлетні год Міністэрства працы сумесна з цэлым шэрагам зацікаўленых галін і ведамстваў сфарміравалі адпаведную праграму, якой прадугледжана вырашэнне найбольш актуальных пытанняў. Напрыклад, у ёй запланавана стварэнне 37.640 новых рабочых месцаў, больш чым 25 тысяч чалавек атрымаюць магчымасць прайсці прафесійную перападрыхтоўку.

Пасля адпаведнага абмеркавання ў ходзе пасяджэння поўнае адабрэнне атрымала і прадстаўленая на разгляд Канцэпцыя развіцця прыгранічнай інфраструктуры Рэспублікі Беларусь. Яна, у прыватнасці, прадугледжвае развіццё сеткі пагранічных пунктаў пропуску для ўсіх відаў транспарту, распрацоўку тыпавых тэхналогій службаў кантролю, якая выключае дубліраванне і правядзенне кантрольных аперацый, удасканаленне сервісных зон міжнародных пунктаў пропуску. У мэтах кантролю за размяшчэннем пунктаў пропуску ім будзе надавацца статус «Зона асаблівага дзяржаўнага рэгулявання».

На гэтым пасяджэнні таксама быў прааналізаваны ход эксперыменту па прымяненню сістэмы вэксальных разлікаў у сталіцы рэспублікі, які праводзіўся Мінгарвыканкамам на працягу двух апошніх гадоў. Укараніць гэта новаўвядзенне прыйшлося з-за неплацежаздольнасці шэрагу прадпрыемстваў і арганізацый. Фінансавае ўпраўленне Мінгарвыканкама атрымала ад суб'ектаў гаспадарання Мінска ў лік выплаты мясцовых падаткаў на працягу 1996 і 1997 гадоў простыя таварныя вэксалі на суму адпаведна 211 і 550 мільярдаў рублёў. Імі гарадскі бюджэт змог часткова прафінансаваць будаўніцтва метрапалітэна, арганізацыю пасажырскіх перавозак, дарожнае будаўніцтва, камунальныя службы, ахову здароўя і яшчэ цэлы шэраг жыццёва важных сфер.

Паслядоўнікі гэтага вопыту, які пераняты ў Расійскай Федэрацыі, знайшліся і ў іншых рэгіёнах рэспублікі. Аднак, як усё новае, выкарыстоўваемая сістэма вэксальных разлікаў яшчэ недасканалая. Таму пасля абмеркавання гэтага пытання Прэзідыум Саўміна не спяшаўся з канчатковымі высновамі і ацэнкамі. У мэтах больш дэталёвай прапрацоўкі гэтага новаўвядзення дадзены адпаведныя даручэнні.

З улікам цяжкасцяў, што склаліся ў апошнія гады, распрацавана Рэспубліканская праграма стварэння сельскагаспадарчай тэхнікі, машын і абсталявання для вытворчасці і перапрацоўкі сельскагаспадарчай прадукцыі на 1998—2000 гады. Пасля ўсебаковай яе прапрацоўкі на пасяджэнні Прэзідыума Мінсельгасхарчу, Мінпраму і шэрагу іншых ведамстваў даручана забяспечыць яе своечасовую рэалізацыю.

Таццяна СМІРНОВА, БЕЛТА.

Уладзімір АНДРЭЙЧАНКА: «ШЛЯХ, ШТО ВЫБРАЛІ, БЕЗУМОЎНА ЦЯЖКІ. АЛЕ ЗАТОЕ ГЭТА РЭАЛЬНЫ ШЛЯХ...»

Быць кіраўніком наканавана, відаць, старшыні Віцебскага аблвыканкама Уладзіміру Андрэйчанку самім лёсам: ён нарадзіўся 49 гадоў таму пад знакам Казярога, які па ўсходняму гараскопу абяцае высокую пасаду. Да сённяшняга бачання жыццёвых праблем дайшоў у выніку чвэрці веку работы на роднай Віцебшчыне. З паняццямі «рэфарміраванне», «рынак» сутыкнуўся яшчэ на пасадзе старшыні калгаса, калі памеры акладаў і натуральных даплат калгаснікам паставіў у залежнасць ад аб'ёмаў атрыманай прадукцыі і дасягнутага прыбытку. Глыбіннае асэнсаванне іх і прымяненне на практыцы, ужо ў маштабе буйнога рэгіёна, — падстава для галаўнога болю ўсе тыя гады, што Уладзімір Паўлавіч кіруе вобласцю.

— Новы год Віцебшчына пачала з атрымання прыемнай узнагароды — Ганаровага дзяржаўнага сцяга ў сувязі з 60-годдзем вобласці, шматлікіх віншаванняў і прызнанняў поспеху. Ці надоўга хопіць такога настрою?

— Назаўтра пасля святкавання адбылося пашыранае пасяджэнне аблвыканкама з удзелам Старшыні Савета Міністраў Сяргея Лінга, на якім быў зроблены жорсткі аналіз становішча спраў, і гаворка вялася пра сродкі паляпшэння перш за ўсё эканамічнага стану. Вынікі мінулага года мяне асабіста не радуюць. У рэспубліцы, і ў вобласці ў прыватнасці, выпрацавана палітыка па ўсіх накірунках дзейнасці, вызначаны прыярытэты сацыяльна-эканамічнага развіцця. Шлях, што выбралі, безумоўна, вельмі цяжкі. Разлічваць даводзіцца толькі на саміх сябе, на працу людзей. Але затое гэта рэальны шлях, а не стаўка на нейкі цуд.

— Эканоміку нярэдка параўноўваюць з махавіком: раскручаны, ён сам затым задае тэмп пераўтварэнням. Як вы лічыце, Уладзімір Паўлавіч, ці дастаткова набрана абаротаў таго махавіка, каб забяспечыць устойлівы рост?

— Рэзкі спад матэрыяльнай вытворчасці, што перажыла краіна, яшчэ не пераадолены. На Віцебшчыне ён дае аб сабе знаць і сёння: вобласць выйшла на 50-працэнтны ўзровень вытворчасці да 1990 года, а без уліку перапрацоўкі нафты — на 70 працэнтаў. Аднак вызначаныя на 1997 год параметры сацыяльна-эканамічнага развіцця ў асноўным дасягнуты, абаперціся ёсць на што. Аб'ём выпуску прадукцыі павялічыўся на 14,4 працэнта. Рост вытворчасці дасягнуты ва ўсіх галінах прамысловасці. Выпуск тавараў народнага спажывання вырас на 18,7 працэнта. Прадукцыйнасць працы павысілася на 18,2 працэнта. Пры заданні 9,6 тысячы створана 13,6 тысячы дадатковых рабочых месцаў. Наяве тэндэнцыя скарачэння ўзаемных неплацяжоў. Адгрузка прамысловымі прадпрыемствамі прадукцыі па выніках года адпавядала аб'ёмам яе выпуску, а рэшткі — трэці месячнай вытворчасці. Рэальная зарплата павялічылася на 11 працэнтаў. Забяспечана станоўчае сальда ў знешнім гандлі.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

УВАГА: «ПРАМАЯ ЛІНІЯ»!

Вам адкажа міністр жыллёва-камунальнай гаспадаркі Барыс Васільевіч БАТУРА

Усіх нас, канешне, хвалююць шматлікія штодзённыя жыллёвыя пытанні. Ці будзе цёпла ў кватэрах, якой вадой мы будзем карыстацца, колькі прыйдзецца плаціць у далейшым за камунальныя паслугі — колькасць праблем амаль астранамічная.

Магчыма, больш хуткаму і дзейснаму іх вырашэнню паспрыяе ваша асабістая размова з міністрам жыллёва-камунальнай гаспадаркі Барысам Батурам. **«Прамую лінію» з яго ўдзелам «Звязда» праводзіць 11 лютага з 14 да 15 гадзін. Задаць свае пытанні міністру ў гэты час можна па тэлефонах: (8-017) 232-38-21; 232-38-92. Папярэдне чакаем вашых званкоў па тэлефоне (8-017) 268-27-51 і пісьмовых допісаў на адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10А, рэдакцыя газеты «Звязда».**

КУРСЫ АБМЕНУ НАЯЎНЫХ ВАЛЮТ У КАМЕРЦЫЙНЫХ БАНКАХ І АФІЦЫЙНЫ КУРС, УСТАНОЎЛЕНЫ НАЦЫЯНАЛЬНЫМ БАНКАМ НА 3 ЛЮТАГА 1998 г. (па стану на 15.00)

Назва банка	USD		DM		RUR		Тэлефон для даведак
	Купля	Продаж	Купля	Продаж	Купля	Продаж	
Мінск (0-17)							
Абсалютбанк	42000	43000	23300	23900	7000	7100	636-080
Белаграпрамбанк	42500		23500		7000		285-716
Беларускі біржавы банк*	42500	43500	23000	23900	6700	7100	685-523
Нацыянальны банк РБ (курс для безнаяўных разлікаў)	31910.00		17545.50		5300.00		Курс на 3.02.1998
Цэнтрабанк Расіі	6.0310		3.3225		10000 BLR - 1.3892		
пазабіржавы міжбанкаўскі курс	43300	43450	23859	23893	7199	7209	

*Каціруецца ўкраінская грыўня

На працягу дня ўстаноўленыя курсы могуць мяняцца, курсы галаўнога ўпраўлення банка могуць неістотна адрозніваццa ад курсаў, устаноўленых у абменных пунктах. Інфармацыя атрымана ад галоўных упраўленняў негандлёвых аперацый адпаведных банкаў.

Агенцтва ГРАЎЦОВА.

«ШЛЯХ, ШТО ВЫБРАЛІ, БЕЗУМОЎНА ЦЯЖКІ. АЛЕ ЗАТОЕ ГЭТА РЭАЛЬНЫ ШЛЯХ...»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Крыху вышэй, чым у пазамінулым годзе, аб'ёмы валавой прадукцыі сельскай гаспадаркі. Сабрана на 6 працэнтаў больш збожжа, вытворчасць малака павялічылася на 7 працэнтаў, прывагі буйной рагатай жывёлы — на 9, свіней — на 14, на 7 працэнтаў больш нарыхтавана кармоў. Удалося ўпершыню за апошнія некалькі гадоў прафінансаваць усе мерапрыемствы бюджэту. Уведзена ў эксплуатацыю каля 6 тысяч кватэр, здадзены амаль усе запланаваныя аб'екты сацыяльнай сферы — школы, бальніцы, амбулаторыі. А ўвогуле ў вытворчую і сацыяльную сферы накіравана летась на 16 працэнтаў больш інвестыцый, чым годам раней. Нават такі факт дастаткова красамоўны: на 16 аўтобусных маршрутаў павялічылася прыгарадная сетка. Раней яна [illegible] скарачалася.

На гэтай аснове, лічу, магчыма дасягненне параметраў, вызначаных у рэспубліцы на гэты год. А да 2000 года спадзяёмся выйсці на аб'ёмныя паказчыкі на ўзроўні 1990-га. Імкненне ўсімі сіламі толькі да забеспячэння такога паказчыка, як вытворчасць прадукцыі ў вартасным выражэнні, «гоніць вал» і робіць эканоміку стратнай. Таму на сённяшні дзень праблемы павышэння якасных паказчыкаў выйшлі на першы план.

Калі параўноўваць эканоміку з механізмам, то шасцярэнкамі ў тым механізме, які набраў сёння абароты, павінны быць меры павышэння эфектыўнасці вытворчасці.

— Цікава, якія гэта меры? Не маглі б вы спыніцца на механізме рэалізацыі новай канцэпцыі?

— Гэта цэлы ланцужок мер. Стаіць задача выйсці за 20-працэнтную рэнтабельнасць вытворчасці, скараціць з 18 да 5-6 працэнтаў колькасць стратных прадпрыемстваў. Дасягненне мэт такіх сціслых задач дазволіць павярнуцца тварам да абнаўлення асноўных фондаў, а ад гэтага прамы шлях да стварэння канкурэнтаздольнай прадукцыі, выхаду на знешнія рынкі, павелічэння экспарту.

У сельскай гаспадарцы ролю шасцярэнкі павінна выконваць больш высокая ўраджайнасць збожжавых — 26—27 цэнтнераў з гектара. Вобласць атрымлівала такую ўраджайнасць, і ў стане атрымаць. Для гэтага патрэбна паўсюднае прымяненне інтэнсіўных тэхналогій. У рэспубліцы яны ёсць, але ў вобласці гэта пытанне ўпушчана, скажам прама. [illegible] «Палімір» [illegible] 3 тысячы тон сульфату амонію [illegible] ходзіцца ў горшых прыродна-эканамічных умовах. Не хапае тэхнікі. Па лізінгу, з дапамогай бартэру і за кошт сродкаў гаспадарак сёлета набудзем 400 збожжаўборачных камбайнаў. Спадзяёмся, што адгукнуцца прамысловыя прадпрыемствы і акажуць дапамогу вёсцы ў набыцці тэхнікі. Вывучаецца пытанне стварэння адзінай абласной службы па абслугоўванню і матэрыяльна-тэхнічнаму забеспячэнню аграрнага комплексу.

Летась змаглі на 223 кілаграмы павысіць надой на карову, сёлета маем намер прыбавіць яшчэ 300 кілаграмаў. Прыбаўленне ў вазе буйной рагатай жывёлы павінна скласці 600 грамаў, свіней — не менш як 500.

Гэтыя і іншыя меры здольны будуць узняць «ляжачыя» гаспадаркі. На пачатак мінулага года іх было 160, цяпер засталося 63. На кожны раён прыпадае дзесьці па 6-7 стратных калгасаў, саўгасаў. Калі звярнуць на іх больш пільную ўвагу, то яны змогуць падняцца. Праўда, трэба дапамагчы абнавіць асноўны статак, перагледзець структуру пасяўных плошчаў, прадугледзеўшы там вырошчванне менш працаёмкіх культур. А ў раёнах стварыць кормаўборачныя і збожжаўборачныя манеўраныя міжгаспадарчыя атрады, якія змогуць прыйсці на дапамогу гэтым гаспадаркам, якія, як правіла, не маюць неабходнага набору сельгастэхнікі.

— Якую ролю ў дасягненні прагнозных параметраў і мерах па павышэнню эфектыўнасці гаспадарання адыграе рэфарміраванне ўласнасці, у якім яшчэ нядаўна бачылі панацэю ледзь не ад усіх бед?

— У дачыненні да прадмету размовы — стратных гаспадарак — такое рэфарміраванне не дасць нічога. Новы ўласнік тут проста не з'явіцца. Ходзяць розныя размовы пра тое, што трэба разагнаць стратныя гаспадаркі, ліквідаваць іх. Так, санацыя і банкруцтва прызнаны цяпер сродкамі аздараўлення эканомікі. Але як «ліквідаваць» там землі і людзей? Кідаць іх у вольнае плаванне па хвалях рыначнай эканомікі несправядліва. Як правіла, некалі яны засталіся ў баку ад адчувальных укладанняў з боку дзяржавы, там горшыя прыродна-эканамічныя ўмовы. Магчыма, ім не пашанцавала з кадрамі. Таму вызначаныя меры лічу адзіным выйсцем.

Што датычыцца адносінаў да формаў уласнасці, то і тут час расставіў кропкі над «і». Усе яны маюць права на існаванне. А прапорцыі склаліся на Віцебшчыне такія. За 1997 год 72 працэнты прадукцыі выраблена на дзяржаўных прадпрыемствах, астатнія 28 — на прадпрыемствах з недзяржаўнымі формамі ўласнасці. Прыклады добрай працы ёсць на розных катэгорыях прадпрыемстваў. Вырабам абутку, напрыклад, займаюцца ў абласным цэнтры тры буйныя вытворцы. Гэта сумеснае беларуска-германскае прадпрыемства «Белвест», прыватная фірма «Марка» і акцыянернае таварыства «Чырвоны Кастрычнік». [illegible] «Амега». [illegible] «Віцязь».

У сельскай гаспадарцы заканадаўца стварыў аднолькавыя ўмовы і для калгасаў, і для саўгасаў, і для фермераў. Дапамога дзяржавы аказваецца не толькі дзяржаўным і калектыўным сельскагаспадарчым вытворцам, але і фермерам. За кошт бюджэту для іх будуюцца дарогі, лініі электраперадач, водаправоды, выдзяляюцца крэдыты на ўзвядзенне дамоў. Праўда, аднолькава цяжкія ўмовы для ўсіх сельгасвытворцаў, аднолькава непамерна дарагія для іх трактары і камбайны...

А падтрымку атрымае кожны, хто гатовы прыкласці намаганні для ўмацавання эканомікі. У праграме года прадугледжаны меры па падтрымцы малога і сярэдняга прад[illegible]

[illegible] Аблвыканкам мае намер сёлета [illegible] («залатой акцыі») дзяржавы на ўдзел у кіраўніцтве акцыянерных таварыстваў [illegible]

— У ажыццяўленні новай эканамічнай палітыкі стаўка будзе рабіцца на валявыя метады, або механізм рэалізацыі [illegible] Фізікі гэта канструкцыя сама акумулюе энергію і здымае «пікавыя» нагрузкі...

— У эканоміцы крыху іначай [illegible]

Прэзідэнт і Урад абвясцілі, што сёлета [illegible]

Думаецца, не пашкодзіць справе і спаборніцтва сярод гарадоў, раёнаў і працоўных калектываў. Да такой думкі падштурхнула святкаванне юбілею вобласці і ўзнагароджанне працаўнікоў ордэнамі, медалямі, ганаровымі граматамі. Прэстыж сумленнай, кваліфікаванай працы трэба адрадзіць.

Аблвыканкам даў канкрэтныя даручэнні наконт арганізацыі спаборніцтва за дасягненне найлепшых вынікаў па забеспячэнню параметраў сацыяльна-эканамічнага развіцця, павышэння эфектыўнасці і якасці работы. Спадзяюся, што яно распачнецца ўжо з першых месяцаў года і падтрымае зададзены настрой.

Гутарыла **Вольга СІДАРОВІЧ.**

ПРАВІНЦЫЯ

БЕЗ НАДЗЕІ?

Чалавек такая істота, што заўсёды спадзяецца на лепшае. У прынцыпе, іншага выйсця і няма. Асабліва што датычыць нашага чалавека. Ён добра ведае, як было дрэнна і яшчэ больш дрэнна. Тут для яго сакрэтаў няма. Так што ў падобнай сітуацыі думаць хочацца ў такім ключы: дрэнна ўжо было, можа, усё ж будзе добра?

Таксама і я, калі прыязджаю дадому, падсвядома шукаю нейкія рысачкі хоць невялікіх змен. Шукаю і не знаходжу. Дома зручна назіраць. Ты ўсіх і ўсё ведаеш. Змены ў пейзажы кідаюцца ў вочы. Працэс бачыш у яго развіцці. Праўда, самога развіцця не відаць. Калі не лічыць натуральнага ходу падзей: нараджэнне, жыццё і смерць...

З кожным годам надзей у мяне застаецца ўсё менш, затое прыбаўляецца цынізму. Адно супакойвае — надзея ўсё ж такі памірае апошняй.

Стагнацыя

Дадому я прыехаў а дзесятай гадзіне вечара. Моцна ўразіла мёртвая цішыня і цемра. Такую цішыню называюць нядобрай. Захацелася зноў ускочыць у цягнік і ехаць далей, ва Украіну. Але цягнік коратка свіснуў і адышоў.

Праз дзень рушыў у свой звычайны абход з патаемнай думкай сустрэць нешта прыемнае. Дарэмна. Усё тое ж шчымлівае адчуванне маруднага памірання.

Недзе штосьці грыміць, рухаецца, рэдка дымяць заводскія трубы, па вуліцах ходзяць людзі, праязджаюць грузавікі. Але адчуванне, што ўсё гэта выпадкова, як бы праз сілу.

Пастаянна ў пасёлку працуюць сувязь, чыгунка, хлебазавод, электрападстанцыя ды лазня (адзін дзень у тыдзень). Тут плацяць больш і рэгулярна, сюды амаль немагчыма ўладкавацца, адным словам, іншая парафія. Астатнія працуюць ад выпадку да выпадку, альбо напалову магутнасцяў.

Цяжкае ўражанне пакінула сустрэча з аднакласнікам. У параўнанні з іншымі жыве ён прыстойна. Пастаянная работа, невялікі (2 мільёны 400 тысяч) заробак, які выплачваюць без затрымак. Больш-менш хапае і на сям'ю, і нават на рэдкія мужчынскія радасці. Летам асноўнае выйсце для адмоўных эмоцый — рыбалка. І вось такі чалавек мне сказаў:

— Ведаеш, няма стымулу жыць... Дом — работа, работа — дом... Чым-небудзь заняцца (я фатаграфую), дык на гэта грошай ужо не хапае...

Я памятаю яго здольным, з практычным розумам хлопцам. Выдатнікам, вядома, не быў, але быў іранічным, што мне падабалася. Шмат чытаў. І вось вынік: няма стымулу жыць...

Чым, пытаю, іншыя ў вас займаюцца? А ідзі, кажа, да гастранома, убачыш, чым яны займаюцца. Іншымі словамі, «бамбяць» знаёмых. Спачатку «дай закурыць», потымі «дай 2—3—4 тысячы». На прадпрыемстве работа бывае вельмі рэдка, заробкі адпаведныя: ад 300 да 500 тысяч. Шлях застаецца адзіны і вядома які. Балазе ўкраінцы, што гандлююць гарэлкай, адкрылі неабмежаваны крэдыт для самых паважаных кліентаў. Атрымаў так званую зарплату, аднёс крэдытору — і можна пачынаць новы круг. З якога выйсця пакуль не назіраецца...

Прама нейкі ціхі адчай. Хаця, як вядома, у нашай эканоміцы ажыўленне...

Хто, які вораг павінен сюды прыехаць, адараваць мужыкоў ад бутэлькі, даць ім той самы стымул жыць, пытаю сам сябе. Ніхто, адказваю, ніхто не прыедзе, ніхто не заменіць ім душы, мазгі. Ім няма 500 тысяч. Ім больш не трэба.

Што такое стагнацыя? Я цяпер ведаю. Гэта калі здаровы мужык у росквіце сіл кажа, што няма чаго рабіць.

Жыць стала лепей, жыць стала весялей

За тыдзень я неадночы чуў гэты тэзіс: Беларусь жыве лепш, чым Расія, Украіна, ды і ўсе астатнія краіны СНД. Мне загінаюць пальцы: па-першае, пенсіі і зарплаты ў нас плацяць рэгулярна; па-другое, у нас няма вайны; па-трэцяе, нізкіх сацыяльных хваляванняў. Жывём мы, вядома, бедна, але гэта часовыя цяжкасці, мы іх пераадолеем. Безумоўна, пагаджаюся я, жывём ціха, стабільна, можна сказаць. І нагадваю, што няма нічога больш пастаяннага, чым часовае. З 1917 года мы жывём часова, у чаканні непасрэдна жыцця. Няўжо цяжка зразумець, што гэта і ёсць жыццё, іншага не будзе?

Дэкларацыя аб даходах

З другім знаёмым мы разгаварыліся пра падаткі. Вось, кажу, зараз новы парадак, трэба падаваць дэкларацыю аб даходах. Ха, што мне тая дэкларацыя? Летась, гаворыць, таксама насіліся з гэтымі дэкларацыямі, і нічым не скончылася.

Пачынаю тлумачыць тонкасці. Настрой у знаёмага адразу мяняецца. Як гэта, гадавы даход, пытае — я ж падаходны ўвесь год плаціў, што яшчэ ад мяне трэба? Ды вось, будуць яшчэ браць. Знаёмы раззлаваны.

— Дык яны што, падурэлі там?! Хто ж працаваць будзе?! Я не буду! Хату на жонку перапішу, трасца іх бяры!

— А яны кажуць: ты ўвесь год працаваў, павінен штосьці адкладваць...

— Дык я што, для гэтых бармалеяў адкладваў?! І што там у мяне ляжыць? Мне халадзільнік трэба купіць!

Сам таго не падазраючы, знаёмы адразу ўхапіў два кардынальныя пытанні: хто будзе працаваць і чым плаціць новы падатак. Ну, працаваць, вядома, будуць — жыць жа трэба. Але пачнуць (ужо пачалі) шукаць абходныя шляхі — як гэта робіцца ва ўсім свеце. Праўда, ва ўсім свеце гэта робіцца законна, у нас будзе — крымінальна.

Трэба сказаць, пераважнай колькасці сельскага насельніцтва падатак з сукупнага даходу не пагражае. Пад «артыкул» падпадаюць адзінкі. Іх усе ведаюць, і [illegible] Затое няма вайны...

Мне зразумелая [illegible] А сабраных грошай усё роўна на ўсіх не хопіць.

Проста кажучы, добра працаваць — гэта губляе апошні сэнс. Сёння ёсць сэнс толькі існаваць. Затое няма вайны...

Закапаная вёска

Хочам мы таго ці не, а Чарнобыль цяпер — і на стагоддзі далей — будзе пастаянным фактарам нашага жыцця. Раз-пораз ён пра сябе настойліва нагадвае. Я не маю на ўвазе анамаліі, а самае звычайнае жыццё.

Мая цётка Марыя жыла ў Краснапольскім раёне. Выселілі. Спачатку паехалі ва Украіну, аднак там не прыжыліся — «не тыя людзі». Вярнуліся на радзіму, цяпер ужо ў Дрыбінскі раён. Там было яшчэ горш. І вось цяпер, расказалі мне, вярнуліся па сутнасці туды, адкуль іх выселілі.

Цётка пісала, як яны ездзілі на радаўніцу ў сваю былую вёску. Яна менавіта былая. Яе не толькі няма на карце, яе няма ў літаральным сэнсе гэтага слова. Хаты зламалі, потым бульдозерам выкапалі ямы і ссунулі туды дамы. Ёсць брацкія магілы людзей, гэта мне зразумела. Аднак пра брацкую магілу цэлай вёскі, ды і не людзей, а хат, чую першы раз. Чамусьці прыгадаліся кадры ваеннай кінахронікі: вялізны бульдозер ссоўвае ў яму рэшткі забітых людзей.

Дзіўна, што знішчэнне людзей і знішчэнне хат мае падобныя рысы, так скажам, агульную методыку. Можа быць, асацыяцыя няправільная, але ў галаву прыйшла менавіта яна...

Хату сям'я цёткі Марыі будавала цяжка, доўга, кожнае бервяно там было асабіста знаёмае, кожная цагліна пакладзена сваімі рукамі. Гэта для іх была нават не проста хата, а радавое гняздо, месца прыцягнення і спакою. І — бульдозер.

На радаўніцу прыехалі ўсе жыхары, хто мог. На магілах плакалі і жанчыны, і мужчыны, і дзеці, — у тры ручаі плакалі. Па чым ці па кім плакалі? [illegible] Вось наш сімвал — закапаная хата.

А ў нашым раёне адной арганізацыі далі ў аранду землі, з якіх выселілі людзей. [illegible]

З чарнобыльскімі праблемамі [illegible]

Сонца

Выйшаў на ганак і асляп. У вочы б'е яскравае сонца. Пахне марозам і снегам. Цішыня амаль [illegible] марожанае.

Куру, а дым сіняватым воблакам расплываецца перад тварам. Размазваецца няяснай плямай з залацістым адценнем.

У такія моманты думаеш адно: зіме канец. Снегу нападала, мароз падціскае, а — канец. Гэта пацвярджае неба, дзе дадалося сакавітага блакіту. Якія б кошкі ні скрэблі на душы, як бы цяжка ні было — адчуванне пачатку новага адліку часу. І надзея, абавязкова надзея. І прадчуванне шчасця. Нічым не падмацаванае, але — шчасця.

Дзеля гэтых кароткіх і рэдкіх імгненняў мы жывём. Усё астатняе — не вельмі патрэбныя дэталі...

З-пад ільду

Летам гэта і не рачулка. Так, нешта няпэўнае. Густыя зараснікі чароту і аеру, а недзе ў глыбіні — амаль нерухомая вада. Адразу не ўцяміш, цячэ яна ці стаіць. Гэта высвятляецца пад чыгуначным мостам. Тут няма зараснікаў, і вада, хоць і ціха, але рухаецца.

Цяпер рачулку сцяла моцным ільдом. Каб яе перайсці — ступіў на лёд ды пайшоў. Я так і зрабіў. На сярэдзіне раптам чую незвычайны зімою шум вады. Шуміць злева. Там нібы нехта вырваў кавалак ільду, злёгку дыміцца вада. Там і б'е вірлівы паток, такі напор я і вясной рэдка бачыў.

Мне падалося, тут нейкая тайна, і я выпадкова да яе дакрануўся. Настолькі было нечакана. Зіма, тоўсты лёд і моцны, гулкі ход паміраючай рачулкі.

Фізічна гэта лёгка растлумачыць. Лёд сціснуў ваду, прымусіў яе шукаць выйсце. І яна, значыць, яго знайшла. Фізічна, вядома, растлумачыць лёгка. Мне, праўда, здаецца, што тут ёсць больш глыбокі сэнс. Мне здаецца, ён ляжыць на паверхні...

Сяргей ШАЎЦОЎ.

ЗІМА. ЗНОЎ ГІНУЦЬ ТРАКТАРЫСТЫ

Тая акалічнасць, што менавіта сельская гаспадарка год ад году трымае сумнае лідэрства па колькасці няшчасных здарэнняў на вытворчасці, як быццам вядомая даўно. Аднак, насуперак распаўсюджанай думцы, трагедыі здараюцца не толькі ў «спякотныя» месяцы жніва. Так, паводле аператыўных даных Дзяржаўнай інспекцыі па працы, толькі за мінулы тыдзень у краіне загінулі тры трактарысты.

Асабліва недарэчным здаецца выпадак у Мядзельскім раёне. Усё адбывалася прыкладна так: механізатар мясцовага калгаса «Нарач» вывозіў гной на трактарным прычэпе, кузаў якога чамусьці ўпарта не хацеў апускацца. Каб высветліць у чым справа, 52-гадовы калгаснік залез пад злашчасны кузаў і ...амаль адразу быў прыціснуты ім зверху. Выратаваць жыццё пацярпеламу не ўдалося.

Сяргей ГРЫБ.

НАДЗЁННАЕ

Лічыльнік рубель беражэ...

Прымяненне сучасных энергазберагальных тэхналогій — неабходная і выгадная справа

Жорсткія рэаліі дня сённяшняга — амаль 80 працэнтаў неабходных для спажывання паліўна-энергетычных рэсурсаў наша дзяржава вымушана набываць за мяжой. Прыходзіцца выкладваць за гэта добрыя грошы. Усе неабходныя аперацыі праводзяцца толькі за валюту, прычым кошт паліўна-энергетычных рэсурсаў, якія набывае Беларусь, наблізіўся да сусветнага ўзроўню. Што гэта, дарэчы, азначае? Без паставак паліва ў неабходнай колькасці ўсіх нас чакае жорсткі крызіс, прычым недаацяпленне жылых памяшканняў — хіба толькі самая першая яго праява. Выйсце ва ўсім свеце знаходзяць праз пошук шляхоў больш эфектыўнага і рацыянальнага выкарыстання паліўных рэсурсаў.

Гэта напрамую датычыцца і жыллёва-камунальных паслуг — прадукцыі ці не найбольш сацыяльна значнай. З аднаго боку, усе мы ведаем, у якім складаным эканамічным становішчы знаходзіцца галіна, з другога — неабходна пільна сачыць, каб насельніцтва не пакутавала ад цяжару плацяжоў. Сапраўднае замкнёнае кола, выйсце з яго бачыцца спецыялістам альбо ў павышэнні тарыфаў (на сённяшні дзень пакрыццё жыхарамі затрат на аказанне жыллёва-камунальных паслуг наўрад ці дасягае 40 працэнтаў), альбо праз паніжэнне затрат на вытворчасць шляхам эканоміі энергетычных і іншых рэсурсаў. Апошняе, дарэчы, з'яўляецца найбольш прымальным перш за ўсё па прычыне зноў жа сацыяльнай абароны інтарэсаў насельніцтва.

Вынік энергазберагальных мерапрыемстваў перш за ўсё павінен адчуць спажывец — на сваёй кішэні, калі плаціць за паслугі прыйдзецца менш. Тым больш, што рэальныя прыклады выгаднай эканоміі ёсць. Так, у Брэсце ў парадку эксперыменту ў 1996 годзе з мэтай вызначэння эфектыўнасці энергазберагальных мерапрыемстваў адзін з жылых дамоў быў поўнасцю абсталяваны прыборамі ўліку спажываемага паліва на ацяпленне, гарачае водазабеспячэнне і кантролю за халоднай вадой. У кожнай кватэры стаялі такія датчыкі, а з жыхарамі камунальнікі дамовіліся аб тым, што плату будуць браць у тым жа памеры, а грошы, якія застануцца ў выніку эканоміі, насельніцтву вернуць. Эксперымент працягваўся роўна год. У выніку ўвогуле па будынку жыхарам вярнулі каля 30 працэнтаў платы, а па асобных кватэрах гэты паказчык дасягнуў 50 працэнтаў. У далейшым, як лічыць начальнік вытворчага ўпраўлення жыллёва-камунальнай гаспадаркі Брэсцкага аблвыканкама Сяргей Лабанаў, неабходна пэўную суму зэканомленых грошай пакідаць для стварэння падобнай сістэмы ў іншых будынках. Чым больш будзе такіх кропак, тым больш сродкаў з'явіцца на аднаўленне.

«Кожны горад павінен мець праграму мадэрнізацыі сістэмы цэнтралізаванага цеплазабеспячэння», — зазначыў падчас семінара, прысвечанага энергазабеспячэнню, які адбыўся нядаўна ў Наваполацку, міністр жыллёва-камунальнай гаспадаркі Барыс Батура. Асноўная мэта падобных мерапрыемстваў — скарачэнне патрэбы ў датацыях. Гэта дазволіць у далейшым больш мякка перайсці да поўнага пакрыцця насельніцтвам страт на аказанне камунальных паслуг.

Больш дзейснаму ўкараненню энергазберагальных тэхналогій паспрыяе іх распаўсюджванне спачатку ў межах асобнага населенага пункта. Такім чынам, можна будзе праводзіць падобныя мерапрыемствы на Беларусі шляхам паэтапнай рэалізацыі эканамічных сістэм у рэгіёнах. Так і сродкі будуць расходавацца больш рацыянальна, да таго ж з'явіцца магчымасць даведацца, на якія канкрэтна справы яны пайшлі.

Аб гэтым, дарэчы, яскрава сведчыць вопыт Наваполацка, дзе ў асноўным дзейнічае адкрытая сістэма цеплазабеспячэння. Прынята яна была пры распрацоўцы генплана горада як больш танная (карыстанне вадой з падземных крыніц патрабуе ўкладання буйных сродкаў). Адным з пабуджальных фактараў для больш хуткага ўкаранення ў гэтым населеным пункце энергазберагальных тэхналогій з'яўляецца, напэўна, і той факт, што з-за неабароненых труб частка вады гублялася, ішла проста ў глебу. Неэканамічна...

Прымяненне новых рашэнняў дазволіла ўжо літаральна праз некалькі месяцаў атрымаць эканамічны эфект. Для таго, каб поўнасцю абсталяваць гэты буйны населены пункт (больш за 100 тысяч жыхароў) прыборамі ўліку і рэгулявання спажываемай цеплавой энергіі спатрэбіцца два-тры гады. Акупнасць эканамічных сістэм займае прыкладна такі ж тэрмін.

17 снежня 1997 года Віцебскі аблвыканкам прыняў распараджэнне, згодна з якім на 1998 год у Наваполацку ўводзіцца адзіны тарыф для аплаты насельніцтвам паслуг цеплазабеспячэння, зыходзячы з кошту 1 Гкал цеплавой энергіі, які ўстаноўлены нарматывамі спажывання: на ацяпленне 0,0445 Гкал за 1 кв. м жылой плошчы ў месяц ацяпляльнага перыяду, на гарачае водазабеспячэнне — 0,162 Гкал на чалавека ў месяц на працягу года. Розніца ў аплаце для жыхароў нязначная — некалькі тысяч, а ўся справа ў тым, што пры разліках за цяпло з энергетыкамі камунальнікі будуць карыстацца паказчыкамі лічыльнікаў, насельніцтва ж будзе ўносіць грошы па пастаянных тарыфах. Розніца (чыстая эканомія) будзе заставацца ў мэтавым фондзе энергазберажэння горада для далейшага развіцця сістэмы рэгулявання і ўліку. Прычым нават на першасным узроўні (пачатку) працэсу ўключэння горада ў сістэму энергазберагальных тэхналогій можна, не звяртаючыся да сродкаў бюджэту ці Камітэта па энергазберажэнню, проста ўзяць для гэтых патрэб камерцыйны крэдыт у банку. «Жывыя» грошы ад эканоміі, як сцвярджаюць спецыялісты, пойдуць ужо праз 3-4 гады.

Лічыльнік сам па сабе не нясе эканоміі — ён дазваляе прасачыць недахопы працы як вытворцаў энергіі, так і спажыўцоў. А вось з увядзеннем сістэмы рэгулявання з'яўляецца магчымасць кіраваць працэсам водпуску таго ж цяпла. Аб гэтым, дарэчы, і казаў у сваім выступленні падчас семінара віцэ-прэм'ер Генадзь Навіцкі. «У нас ёсць крыніцы фінансавання, кваліфікаваныя кадры, не хапае, напэўна, жорсткай пазіцыі ў гэтым пытанні, — зазначыў Генадзь Васільевіч. — Часу для таго, каб марудзіць, у нас няма, таму трэба дзейнічаць». На працягу месяца, у адпаведнасці з заданнем віцэ-прэм'ера, абласныя выканаўчыя ўлады павінны распрацаваць і сістэматызаваць мерапрыемствы па энергазберажэнню, намеціць шляхі іх рэалізацыі.

Пасля заканчэння семінара Генадзь НАВІЦКІ адказаў на пытанні карэспандэнта «Звязды».

— Генадзь Васільевіч, якія, на ваш погляд, перспектывы ў энергазберажэння?

— Гэтае пытанне ў нашай дзяржаве вырашаецца як быццам бы і някепска (у параўнанні з тымі ж рэспублікамі СНД), аднак неабходна паскарэнне. Такое рашэнне нам дыктуе рэчаіснасць, становішча з паліўна-энергетычнымі рэсурсамі.

— Чаму ж пакуль не ўсё атрымліваецца?

— Неабходна шукаць стымулы, ствараць іх на ўзроўні вобласці, горада (як гэта зроблена ў Наваполацку), прадпрыемства і г.д. Гэтым трэба сур'ёзна займацца. Пытанне энергазберажэння павінна жорстка кантралявацца ўрадам. Фінансавыя крыніцы створаны, прававая база таксама — на месцах неабходна больш актыўна працаваць, а мы будзем патрабаваць. Такая пазіцыя сябе ва ўсе часы апраўдвала, а ў нашай канкрэтнай сітуацыі, калі асноўнай формай уласнасці з'яўляецца дзяржаўная, тым больш неабходны кантроль. Пакуль у Беларусі існуе своеасаблівая «вілка»: з аднаго боку — моцная сацыяльная абарона, з другога — слабае стымуляванне працы. Увесь свет пайшоў па шляху «залатой сярэдзіны» — дастаткова высокія стымулы і дастаткова высокія сацыяльныя гарантыі. Дастасоўваючы гэта канкрэтна да камунальнай галіны, па-першае, неабходна ствараць эканамічна абгрунтаваныя тарыфы, па-другое, актыўна працаваць над змяншэннем сабекошту.

Мікалай ЛІТВІНАЎ.

КАМУНІЗМ ПА-ШАРКОЎШЧЫНСКУ?

... Пад'ехалі да зусім невялічкай вёскі Ляднікі. Прыгожыя хаткі, дагледжаныя панадворкі... «УАЗік» спыняецца ля будынка, які не пераблытаеш з вясковай хатай. «Вось мы і на месцы», — намеснік старшыні Шаркоўшчынскага райвыканкама Мікалай Макаранка глушыць матор і першым выходзіць з машыны. Чытаю надпіс на шыльдзе: «Дом сацыяльных паслуг».

Аб існаванні такіх дамоў даведаўся з даклада прэм'ер-міністра Беларусі С. Лінга, які прагучаў на пашыраным пасяджэнні Савета Міністраў: «У верасні мінулага года Савет Міністраў адобрыў вопыт Шаркаўшчынскага райвыканкама, шэрагу сельсаветаў і гаспадарак гэтага раёна па арганізацыі дамоў сацыяльных паслуг у аддаленых і малалікіх населеных пунктах». Далей гаварылася пра мэтазгоднасць укаранення і распаўсюджання такога вопыту. Журналісцкая цікаўнасць прывяла мяне на шаркаўшчынскую зямлю.

«На тэрыторыі раёна пражываюць 24,5 тысячы чалавек, — расказвае старшыня Шаркаўшчынскага райвыканкама Леанід Віктаравіч Клакоўскі, — у тым ліку 7,5 тысячы пенсіянераў. У нас 268 вёсак, сярод якіх ёсць і такія, дзе 5—10 хат. Калі ў цэнтральных сядзібах калгасаў ёсць і магазіны, і дамы культуры, ФАП або бальнічка, аказваюцца бытавыя паслугі, то ў маленькіх і аддаленых вёсачках людзі засталіся адны. А там жывуць у асноўным нямоглыя пенсіянеры. Нават магазін будаваць нерэнтабельна, не кажучы ўжо пра іншае. Мы не маем права пакідаць на волю лёсу людзей, якія аддалі працы на дзяржаву свае лепшыя гады, а засталіся ні з чым, ды і зараз працягваюць працаваць, забяспечваюць сябе, дапамагаюць дзецям, якія жывуць у горадзе, зноў-такі здаюць дзяржаве малако, мяса. Райвыканкам знайшоў выйсце. У такіх вёсках былі адкрыты дамы сацыяльных паслуг. На сённяшні дзень іх у раёне 20. Аднак па меры магчымасці і неабходнасці мы імкнёмся павялічваць іх колькасць».

Падымаемся на прыгожа аздоблены ганак. За ўваходнымі дзвярыма невялічкі калідор. У яго выходзяць яшчэ чацвёра дзвярэй. «Вось тут праводзіць прыёмы медработнік ФАПа, які ў вызначаныя дні прыходзіць з суседняй вёскі, — тлумачыць Мікалай Аляксеевіч. Раз у квартал прыязджае ўрач з райцэнтра». За наступнымі дзвярыма аказалася так званая «бытоўка». Раз, а то і два на месяц прыязджае спецыяліст з камбіната бытавога абслугоўвання. Заказы прымае. Раптам у каго тэлевізар сапсаваўся, ці яшчэ якая рэч. Нямоглыя, хворыя старыя наўрад ці змогуць адвезці яго ў райцэнтр, а потым забраць. Зноў-такі пашыць што-небудзь трэба. Пэўны час таму вялікім попытам карысталіся паслугі цырульніка. Далей невялічкая актавая зала, ёсць дзе старым сабрацца, пагаманіць, усе праблемы ды навіны абмеркаваць. Не кожны сёння можа дазволіць сабе выпісаць нават адну газету. А тут падшывачка «раёнкі» і «Советской Белоруссии». «А «Звязду» я дадому выпісваю», — усміхнуўшыся, патлумачыла мне адна з наведвальніц. Ёсць літаратура з парадамі гаспадару. І сход тут, у цяпле, праводзіць куды лепш. За наступнымі дзвярыма святая святых — магазінчык. Нават і не думаў, што ў такім невялічкім памяшканні можа змясціцца столькі людзей. Адны жанчыны. Думаю, не памылюся, калі скажу, што ўсе пенсіянеркі. Вітаемся. Майго спадарожніка, адразу бачна, усе добра ведаюць. Літаральна за некалькі хвілін жанчыны паспелі расказаць мне ўсе мясцовыя навіны, абмеркаваць становішча ў краіне, памер пенсій і ўзровень цэн. І ўсё гэта з гумарам, жыццярадасна. Што мяне нямала здзівіла. Амаль не скардзіліся. Параўнаўшы цэны на небагаты асартымент тавараў, што ляжалі на паліцах не зусім звычайнай крамы, і памер пенсій (700 тысяч і 1 млн.200 тысяч рублёў) не мог зразумець, адкуль бярэцца такі аптымізм. Як потым даведаўся, калі прэм'ер-міністр краіны падчас паездкі па раёну завітаў у гэты дом сацыяльных паслуг, бабулі з ім яшчэ не такую «палітінфармацыю» правялі.

Аднак вернемся да крамы. На паліцах хлеб, некалькі відаў круп, цукар, віно, гарэлка... Нават адна бутэлька шампанскага была. Са спажывецкіх тавараў — гумавыя боты, шкарпэткі, запалкі, тапкі, мыла, пральны парашок... Карацей — усё самае неабходнае. «Калі нам раптам спатрэбіцца нешта такое, чаго звычайна няма ў продажы, можна заказаць. Заўсёды прывозяць», — тлумачыць адна з маіх суразмоўніц. Прадавец Раіса Ляшкевіч у знак згоды ківае галавой. Тут можна і пустую тару здаць, калі ў каго падсабралася. Дзякавалі Мікалаю Аляксеевічу за адрамантаваны тэлефон. Рэч першай неабходнасці — ці патэлефанаваць куды тэрмінова спатрэбіцца, ці тую ж «хуткую дапамогу» выклікаць, ці мала што яшчэ можа здарыцца ў аддаленай вёсачцы, дзе адны пенсіянеры?

Калі ўжо развіталіся (нам яшчэ шмат куды трэба было паспець), бабулі вельмі прасілі адзначыць у артыкуле іх доктара — работніцу Дулінскага ФАПа Соф'ю Дулінец, якая вельмі ўважліва да іх ставіцца. І наведвае па першай просьбе, лекі прыносіць, даглядае.

Былі мы і яшчэ ў адным доме сацыяльных паслуг у вёсцы Лапунова, што на другім канцы раёна. Аналагічная сітуацыя. Мо толькі жыхароў крыху больш — чалавек 40. Такія ж пенсіянеры. У краме бабулі чакалі завозу хлеба. Разгаварыліся. Як бы жартам спыталі, што, можа, і не патрэбны гэты дом сацыяльных паслуг. Вы б чулі, які гвалт могуць узняць 5-6 чалавек!

Паглядзеўшы дамы сацыяльных паслуг, пагутарыўшы з людзьмі, прадаўцамі, старастамі вёсак (ёсць тут і такія), пераканаўся, што гэта сапраўды выйсце для маленькіх і аддаленых вёсачак.

Некалькі слоў наконт дапамогі сельскім жыхарам з боку гаспадарак у пасадцы і ўборцы ўраджаю, якую таксама заклікаў укараняць і распаўсюджваць кіраўнік урада. Ёсць такі вопыт не толькі ў Бешанковіцкім, але і тут, у Шаркоўшчынскім раёне. Гэты пункт нават у калектыўны дагавор гаспадарак запісаны. Для пасеву збожжавых уласнікам калгасы і саўгасы выдзяляюць тэхніку, якая працуе толькі на іх палетках і не ўдзельнічае ў агульных пасяўных работах. Падчас уборкі кіраўнікі гаспадарак не прытрымліваюцца распаўсюджанага прынцыпу — спачатку ўбраць калгаснае, а ўжо потым дапамагаць людзям. Работы вядуцца паралельна. Удзельнікі вайны, інваліды, пенсіянеры бясплатна забяспечваюцца сенам у гатовым выглядзе (нават у двор прывозяць). З астатніх жадаючых бярэцца плата. Чыста сімвалічная — 10—50 тысяч рублёў за тону. Праўда, якасць сена бывае рознай, аднак ніхто не скардзіцца. Дапамагаюць гаспадаркі і з набыццём парасят каму трэба, ды і без дроў ніхто не застаецца.

Клапоцяцца на Шаркаўшчыне пра людзей. І людзі гэта адчуваюць. Мо таму і раён адзін з першых у вобласці: ніводнай стратнай гаспадаркі, ніводнага стратнага прадпрыемства. Увогуле такіх раёнаў у Віцебскай вобласці два — Бешанковіцкі і Шаркоўшчынскі.

Завіталі мы і ў некалькі школ раёна: Шаркаўшчынскую і Лужкоўскую сярэднія і Беладворскую базавую. У першых дзвюх вучні атрымліваюць прафесію прама ў сценах alma mater. Як для хлопцаў, так і для дзяўчат уведзена абавязковае вывучэнне трактара. Разам з атэстатамі выпускнікі атрымліваюць і пасведчанне трактарыста. Канешне, не ўсім, але многім прафесія спатрэбіцца. Самае цікавае іншае: як толькі ўвялі такія заняткі, далі дзецям працу, дык рэзка знізіўся ўзровень правапарушэнняў сярод школьнікаў. Як запэўніў дырэктар Лужкоўскай школы Міleцій Андзілеўка, які, дарэчы, нядаўна быў узнагароджаны медалём Францыска Скарыны за сваю працу, ужо некалькі гадоў у яго вучняў няма праблем з міліцыяй. У школе 325 вучняў, больш за палову займаюцца без троек. Як і ўсе школы раёна, Лужкоўская ўзяла ў калгаса-шэфа зямлю ў арэнду. Цэлых 15 гектараў. Апрацоўваюць яе самі школьнікі, балазе ёсць свая (школьная) тэхніка. Самі закупляюць паліва. Усе вучні, што працуюць (у асноўным падчас летняй практыкі) на школьнай зямлі, атрымліваюць зарплату. Вырошчваюць агародніну, збожжавыя. Думаеце, гульня? Дзе там! Толькі за мінулы год на спецрахунак школы лягло 160 мільёнаў рублёў. Прыкладна такая ж сітуацыя і ў многіх іншых школах раёна.

Цяпер да самага балючага пытання — харчавання ў школе. Заўсёды дзеці атрымліваюць першае, другое і трэцяе. Толькі вучні старэйшых класаў часам абыходзяцца без першага. Амаль кожны дзень мясное, агародніна, садавіна. Колькі каштуе бацькам такая радасць? Няшмат — 20—25 тысяч рублёў у месяц. Як так атрымліваецца? Вельмі проста. Агародніна і садавіна дармовыя. Самі вырасцілі — самі з'елі. З мясам дапамагаюць шэфы. Напрыклад, у Беладворскай школе харчаванне (такое ж) зусім бясплатнае. Уяўляю, як ім зайздросцяць бацькі школьнікаў з іншых раёнаў.

Усё ў парадку на Шаркаўшчыне і з медыцынскім абслугоўваннем. Давялося пабываць у Велікасельскім ФАПе, Лужкоўскай участковай бальніцы. У памяшканнях цёпла, чыста. Неабходным абсталяваннем і медыкаментамі забяспечаны. Пры бальніцы працуе аптэка, пры ФАПе таксама можна набыць усе неабходныя лекі. Некалькі слоў пра так званыя сацыяльныя ложкі. У Лужкоўскай бальніцы іх 10. Усе занятыя. Ляжаць у асноўным адзінокія бабулі, якія нават хадзіць не могуць. Куды ім перазімаваць? А тут і дагледзяць, і накормяць, і медыцынскую дапамогу акажуць. Хтосьці з іх як пацяплее (у сэнсе — вясной) вернецца дадому. Многія застануцца і на лета.

Шмат прыходзіцца чуць пра цяжкасці нашага часу, пра немагчымасць вырашыць розныя праблемы, у тым ліку і сацыяльныя, менавіта сёння. На Шаркаўшчынскай зямлі пераконваешся: многае залежыць ад стаўлення мясцовага кіраўніцтва да жыццёва важных праблем людзей, ад жадання і ўмення перш за ўсё служыць чалавеку. І едуць у Шаркаўшчыну за вопытам з іншых куточкаў Беларусі (былі дэлегацыі з Маладзечанскага, Верхнядзвінскага, Асіповіцкага раёнаў), а значыць можна спадзявацца, што большая колькасць людзей зможа адчуць пэўную палёгку, упэўненасць у заўтрашнім дні, сваю патрэбнасць грамадству.

Сяргей ПРОТАС,
Шаркаўшчынскі раён.

СУМЕСНАЯ БЕЛАРУСКА-ЮГАСЛАЎСКАЯ ЗАЯВА

На запрашэнне Прэзідэнта Саюзнай Рэспублікі Югаславія Слабадана Мілошавіча Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь нанёс афіцыйны дружалюбны візіт у Саюзную Рэспубліку Югаславія 28—30 студзеня 1998 года.

Афіцыйны візіт Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнкі ў Саюзную Рэспубліку Югаславія і перагаворы з Прэзідэнтам Саюзнай Рэспублікі Югаславія Слабаданам Мілошавічам прайшлі ў духу дружбы і глыбокага ўзаемаразумення, якія характарызуюць адносіны паміж дзвюма краінамі і народамі, [illegible]

Візіт пацвердзіў, што сустрэчы на вышэйшым дзяржаўным і палітычным узроўні, якія абодва бакі дамовіліся рэгулярна праводзіць і ў далейшым, [illegible]

[illegible] адносіны паміж Рэспублікай Беларусь і Саюзнай Рэспублікай Югаславія і іх народамі грунтуюцца на традыцыйнай дружбе, блізкасці і ўзаемнай павазе, што з'яўляецца добрай асновай для іх стабільнага развіцця ў будучыні. Падпісанне Дагавора аб дружбе і супрацоўніцтве 6 сакавіка 1996 года стварыла трывалыя палітычныя ўмовы для далейшага паспяховага развіцця гэтых ад- [illegible]

[illegible] супрацоўніцтва.

Абодва бакі пацвердзілі сваю рашучасць прытрымлівацца ва ўзаемных адносінах і адносінах з іншымі краінамі і міжнароднымі арганізацыямі прынцыпаў і мэтаў Статута ААН, Хельсінскага Заключнага акта і Парыжскай хартыі АБСЕ.

Рэспубліка Беларусь і Саюзная Рэспубліка Югаславія як еўрапейскія краіны [illegible]

Акрамя перагавораў паміж двума прэзідэнтамі, адбыліся змястоўныя і ўсеабдымныя перагаворы паміж намеснікамі прэм'ер-міністраў, галіновымі міністрамі, якія дагаварыліся аб канкрэтных мерах па далейшаму супрацоўніцтву ў галінах, што ўваходзяць у іх кампетэнцыю.

Асаблівае значэнне мае тое, што ў час візіту былі падпісаны шэраг міжурадавых дагавораў, якія ствараюць умовы для дынамічнага развіцця супрацоўніцтва ў розных галінах, асабліва ў эканамічнай сферы. Акрамя гэтага ажыццёўлены шэраг сустрэч паміж дырэктарамі вядучых гаспадарчых арганізацый і фірмаў, у час якіх заключаны дзелавыя пагадненні і кантракты аб далейшым узаемным супрацоўніцтве. Усё гэта складае аснову для пашырэння эканамічнага супрацоўніцтва ў сёлетнім годзе і ў наступныя гады.

Пацверджана рашучасць прадоўжыць інтэнсіўныя намаганні па далейшай лібералізацыі двухбаковага эканамічнага супрацоўніцтва ў мэтах хутчэйшага ўздыму яго на ўзровень, які адпавядаў бы інтарэсам і патрэбнасцям абедзвюх краін і іх эканомік.

Падкрэслена таксама неабходнасць падтрымкі развіцця двухбаковага супрацоўніцтва ў галіне навукі і тэхнікі, экалогіі, культуры, інфармацыі, спорту і турызму, а таксама і больш актыўнага супрацоўніцтва і ўстанаўлення прамых сувязяў паміж іншымі арганізацыямі і структурамі.

Дасягнута дамоўленасць аб прадаўжэнні рэгулярных кантактаў і аб актывізацыі дыялога на ўсіх узроўнях з мэтай паглыблення двухбаковых, у тым ліку і эканамічных, адносінаў, таксама як і абмену думкамі па міжнародных пытаннях, якія маюць узаемную цікавасць.

Прэзідэнт Саюзнай Рэспублікі Югаславія Слабадан Мілошавіч з задавальненнем прыняў запрашэнне прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі наведаць Рэспубліку Беларусь з афіцыйным дружалюбным візітам.

Бялград, 30 студзеня 1998 г.

«Ждановічы» збіраюцца баставаць да 10 лютага. А далей што?..

... Аўторак, палова чацвёртага дня. Ці вечара, бо звычайна шматлюдны нават у гэты час рынак сустракае амаль цішынёй. Пустыя аўтобусы адыходзяць ад прыпынкаў, да падыйшоўшай электрычкі таксама ніхто не кідаецца, і яна хвіліну глядзіць на пусты рынак такімі ж здзіўлена-пустымі чорнымі праваламі дзвярэй...

Раптам сярод жалезных каркасаў-прылаўкаў рэчавага рынку заўважаю нейкае жыццё! Але — памыліўся, гэта ўладкоўваюць сваё дабро ў кантэйнеры 5-6 гандляроў радыётаварамі. Падыходзіць да іх не хочацца, бо некаторыя з іх, відаць, моцна «пагрэліся» і на маіх вачах ці братаюцца, ці высвятляюць адносіны — не зразумець. Крыху ўбаку зачыняе кантэйнер мужчына гадоў 30.

— Скажыце, сёння ўвесь дзень так было на рынку?

— Чаму? Гандлявалі, — ахвотна адгукаецца той, нібы стаміўшыся за дзень ад нязвыклага маўчання. — Увесь радыёрынак працаваў. Гэта «шмоткі» бастуюць.

— А вас што ж, не зачапіла?

— А хто мы — драбяза, мелка плаваем, нам гэта не пагражае.

Сярод кантэйнераў-кіёскаў на аптовым рынку не відаць ніводнага пакупніка, але яны працуюць.

— А вы што ж — не падтрымліваеце? — «кідаю» ў акенца юнаку неславянскай знешнасці грошы за пачак цыгарэт і пытанне.

— Нэ гаварылі. Толька шмотка бастуєт. Сказалі — работай.

Праз велізарную пустую пляцоўку накіроўваюся да крытага павільёна харчовага рынку. Паўсонныя прадаўшчыцы, пазяхаючы ў прамым сэнсе, выцягваюць з халадзільнікаў каўбасу — на склад. Пакупнікоў — адзін, два і аблічыўся. Побач з павільёнам хлапец у засыпаным мукой кажуху разбірае ў машыне вагі. Тавар яго — цукар, мука, макарона.

— Што за соннае царства? Усе бастуюць, ці што?

— Усе працуюць, толькі пакупнікоў няма...

Пакуль хадзіў, глядзеў служба аховы па рацыі ўжо перадала адміністрацыі аб гасцях. Іду знаёміцца і задаваць пытанні.

— Мне падпарадкоўваюцца радыёрынак, гаспадарчы рынак і гандаль з аўтамабіляў, — гаворыць менеджэр камерцыйнага аддзела ГД «Ждановічы» Ігар Вазьміцель. — Па забастоўцы ў нас сітуацыя наступная: не працуюць усе, хто гандлюе пад навесам і ў палатках рэчамі, але, цікавы момант, выходзяць на месцы гаспадарчы і радыёрынак. З чым гэта звязана, не ведаю. Якраз зараз у дырэктара знаходзяцца прадстаўнікі ад прадпрымальнікаў і падатковай службы. Па словах прадпрымальнікаў, папераджальная забастоўка ў іх будзе працягвацца да 10 лютага. Адміністрацыя ГД «Ждановічы» імкнецца прадаставіць ім на гэты час усе магчымыя льготы, каб яны не гублялі месцы, у прыватнасці, браніруем гэтыя самыя месцы за імі. Мы разумеем, што ім цяжка, зрэшты, і нам нялёгка.

— Вы ж таксама церпіце?

— Так, арэнду менавіта мы прадастаўляем і мы ўжо панеслі страты, бо з 1 лютага выходзяць гандляваць адзінкі. А ў нас агульная колькасць месцаў пад навесамі — каля тысячы і каля 700 — пад палаткамі. Усё гэта датычыцца рэчавага рынку...

Калі я ўжо збіраўся пайсці, адзін з работнікаў адміністрацыі паведаміў, што пакуль перамовы паміж бакамі — прадпрымальнікамі і падатковымі органамі — зайшлі ў тупік. Магчыма, заўтра што зменіцца?..

Сяргей РАСОЛЬКА.

ПОГЛЯД

Алег БОРТНІКАЎ: «МЫ БУДЗЕМ ЗМАГАЦЦА ЗА АДМЕНУ ДВАЙНОГА ПАДАТКААБКЛАДАННЯ, ІНАКШ МАЛОЕ І СЯРЭДНЯЕ ПРАДПРЫМАЛЬНІЦТВА Ў БЕЛАРУСІ ЗАГІНЕ»

Чаму склалася такое становішча і да чаго яно можа прывесці, расказвае старшыня рэспубліканскага Савета прафсаюза працаўнікоў кааператываў, малых прадпрыемстваў і іншых формаў прадпрымальніцтва Беларусі «Садружнасць» Алег БОРТНІКАЎ.

— Наколькі вялікая частка прадпрымальнікаў усхваляваная ўвядзеннем на іхнюю дзейнасць двайнога падаткаабкладання?

— У свой час усе прадпрымальнікі плацілі фіксаваныя стаўкі падатку ў адпаведнасці з Указам Прэзідэнта краіны № 70. Тады казалі прадаўцам, каб тыя не баяліся выдаваць пакупнікам адрыўныя талончыкі на тавар, бо гэта нідзе не будзе ўлічвацца. Талончыкі нібыта патрэбныя толькі для таго, каб спажывец мог пры неабходнасці абмяняць, ці вярнуць грошы за недабраякасную рэч. Большасць прадпрымальнікаў так і рабілі. Зараз жа па ўсіх гэтых дакументах трэба будзе трымаць адказ. Каля сотні тысяч людзей трапілі ў пастку.

— Няўжо ў прадпрымальнікаў былі такія велізарныя даходы, што зараз па іх немагчыма заплаціць падаткі?

— Справа ў тым, што большасць дакументаў, якія пацвярджаюць расходы, ці, інакш кажучы, накладныя паперы, па якіх былі набыты тавары ў нашай краіне ці за мяжой, сёння лічаць ліпай. То пячатка не тая, то подпіс невыразны. А ў гэтым выпадку ўся сумма грошай, за якую быў прададзены тавар, лічыцца прыбыткам. З гэтага прыбытку і налічваецца падатак. Атрымліваецца не падатак з прыбытку, а падатак з усяго абароту. Такі падатак ў сумленных прадпрымальнікаў, якія заўсёды адрывалі талончыкі, можа быць нават большым, чым рэальны даход.

Зараз прадпрымальнікі вырашылі часова прыпыніць сваю дзейнасць, пакуль дзяржавай не будзе знойдзена станоўчае вырашэнне гэтай праблемы. У сталіцы з 1 лютага прыпынілі сваю дзейнасць рэчавыя рынкі ў Ждановічах, у Малінаўцы, на Камароўцы, «Дынама» і на Чэрвеньскім рынку. Не працуюць рэчавыя рынкі ў Брэсце, Баранавічах, Пінску, Гродне, Лідзе, Валкавыску, Магілёве, Віцебску (часткова), Полацку, Наваполацку, Оршы, Светлагорску і Гомелі (часткова).

Акрамя таго, учора адбылася нарада ў першага намесніка прэм'ер-міністра Беларусі Пятра Пракаповіча, на якой ён даў некалькі дзён Міністэрству прадпрымальніцтва і інвестыцый на падрыхтоўку прапаноў, па якіх будзе знойдзена выйсце з гэтага становішча. Сёння Міністэрства прадпрымальніцтва і інвестыцый павінна было ўнесці свае прапановы па гэтай праблеме ў Савет Міністраў Беларусі. Пакуль што мы чакаем адказу. Далейшыя нашы крокі напрамую залежаць ад гэтага адказу.

Сяргей КУРКАЧ.

МІНІСТЭРСТВА ПРАДПРЫМАЛЬНІЦТВА І ІНВЕСТЫЦЫЙ ЛІЧЫЦЬ, ШТО...

Як паведаміў карэспандэнту «Звязды» першы намеснік міністра прадпрымальніцтва і інвестыцый Анатоль Скорбеж, сёння гэта ведамства адаслала ў Савет Міністраў Беларусі сваю прапанову, якая павінна расставіць усе кропкі над «і» па двайному падаткаабкладанню прадпрымальнікаў. У прыватнасці, міністэрства прапануе не скарыстоўваць інструкцыі аб сукупным даходзе у частцы цвёрдых ставак.

Па меркаванню Анатоля Скорбежа, Дзяржаўны падатковы камітэт павінен быў узгадніць свае дзеянні з Міністэрствам прадпрымальніцтва і інвестыцый. Але гэтага ў камітэце вырашылі чамусьці не рабіць, што і выклікала такое цяжкае становішча ў прадпрымальнікаў. Анатоль Скорбеж лічыць, што праблема гэтая ў хуткім часе павінна вырашыцца.

Сяргей КУРКАЧ.

ЧАСОПІС ЗАПРАШАЕ ІНВЕСТАРАЎ

На інфармацыйнай прасторы рэспублікі апошнім часам з'явілася некалькі новых выданняў. Сярод іх — рэспубліканскі інфармацыйна-аналітычны часопіс «Буг. СЭЗ Брест». Выйшла сем нумароў часопіса, але ўсё ж ведаюць пра яго ў нашай краіне не вельмі шмат людзей. Што гэта за выданне, каму прызначаецца, якія задачы ставіць перад сабой творчы калектыў рэдакцыі? Пра гэта — гутарка з галоўным рэдактарам часопіса А. РАЗАНОВІЧАМ.

— Анатоль Іванавіч, перш за ўсё хацелася б даведацца пра тое, якая неабходнасць была ў выданні часопіса «Буг. СЭЗ Брест»?

— Прычына, а разам з тым і падстава выдання нашага часопіса чытаецца ў яго загалоўку. «Буг. СЭЗ Брест» ствараўся ў першую чаргу як друкаванае выданне свабоднай эканамічнай зоны. Як вядома, такая зона сілкуецца інвестыцыямі. А каб інвестыцыі, асабліва замежныя, пайшлі сюды хутчэй, патрэбна прапаганда дзейнасці СЭЗ, інфармаванне патэнцыяльных і наяўных інвестараў аб падатковых, мытных і іншых ільготах, аб тых правілах «гульні», па якіх павінны працаваць прадпрыемствы—рэзідэнты СЭЗ «Брэст».

Заснавальнікамі часопіса сталі Дзяржаўны камітэт Рэспублікі Беларусь па друку, Брэсцкі абласны выканаўчы камітэт і адміністрацыя СЭЗ «Брэст».

— Што можна сказаць пра асноўную праблематыку выдання? На якіх тэмах канцэнтруе ўвагу рэдакцыя перш за ўсё?

— Імкнёмся асвятляць на старонках часопіса дзейнасць знешнеэканамічных і знешнепалітычных устаноў беларускай дзяржавы. У першых нумарах выступілі, напрыклад, міністр знешнеэканамічных сувязяў рэспублікі Міхаіл Марыніч, кіраўнік аддзела гэтага ведамства Віктар Рудкоўскі.

У тым, што ў СЭЗ «Брэст» ужо зарэгістравана больш за 30 рэзідэнтаў з акрэсленай сумай інвестыцый, якая перавышае 60 мільёнаў долараў ЗША, ёсць, лічу, пэўная заслуга і нашага часопіса. Так, напрыклад, дзякуючы цесным сувязям рэдакцыі з пасольствам Беларусі ў Чэхіі і Славакіі прыходзяць у свабодную эканамічную зону чэшскія інвестары. Тое ж можна сказаць пра інвестараў з Польшчы. Публікацыі матэрыялаў часопіса на англійскай мове дапамаглі некаторым замежным фірмам знайсці патрэбныя ім беларускія тавары.

Публікацыі нашага выдання, як бачыце, адрасуюцца ў першую чаргу дзелавым людзям — інвестарам дзяржаўных і іншых прадпрыемстваў, калгасаў і саўгасаў, бізнесменам, працаўнікам дзяржаўных устаноў — усім тым, хто мае дачыненне да развіцця эканомікі рэспублікі, да яе знешнеэканамічнай дзейнасці, да інвестыцый.

Распаўсюджваецца большая частка тыражу часопіса праз сетку «Белсаюздруку». У СНД — перш за ўсё ў Расіі, ва Украіне, у Казахстане. Чытаюць «Буг. СЭЗ Брест» таксама ў Германіі, Польшчы, Чэхіі, Славакіі. Зараз заклапочаныя тым, каб атрымлівалі выданне літаральна ўсе рэгіёны Расійскай Федэрацыі.

— Пра што найчасцей баліць глава ў галоўнага рэдактара?

— Пра грошы. Фінансуецца часопіс з дзяржаўнага бюджэту рэспублікі. Дзяржава падтрымлівае вельмі патрэбнае для прапаганды дзйнасці свабодных эканамічных зон краіны выданне. Але сродкаў, якія выдзяляюцца, не хапае нават з улікам дапамогі аблвыканкама і адміністрацыі СЭЗ «Брэст». Таму імкнёмся зарабляць грошы і самастойна. Летась, выпусціўшы сем нумароў часопіса, зарабілі дзякуючы рэкламнай і выдавецкай дзейнасці каля 600 мільёнаў рублёў.

У сваёй творчасці мы, як бачыце, у аблоках не лунаем. Робім канкрэтную, карысную для рэспублікі справу, якая спрыяе эканамічнаму развіццю нашай дзяржавы, росту яе міжнароднага аўтарытэту.

А. ЗАНОВІЧ.

Пан Табак застаецца ў Мінску

Скандал вакол арышту і ўзбуджэння крымінальнай справы супраць грамадзяніна ЗША Велвела Табака, 1970 года нараджэння, меў адну адметную асаблівасць: Пасольства ЗША ў Беларусі, якое прыклала столькі намаганняў для вызвалення з-пад варты свайго грамадзяніна, пазбягала даваць якія-небудзь каментарыі прэсе. Тым самым пасольства спрыяла затуханню самога скандалу і ажыятажу вакол яго. На мінулым тыдні немагчыма было атрымаць фактычна ніякіх звестак з боку пасольства ЗША па гэтай справе, апрача пацвярджэння таго факта, што грамадзянін ЗША быў выпушчаны з-пад варты 29 студзеня.

Як паведаміў у панядзелак карэспандэнту «Звязды» супрацоўнік пасольства ЗША Аляксей Саламаха, справа ў тым, што ў такіх выпадках у дзеянне ўступае закон аб абароне асабістага жыцця грамадзян ЗША, і выдаванне нейкіх звестак магчыма толькі з асабістага дазволу грамадзяніна ўраду ЗША. Спадар А. Саламаха пацвердзіў, што працягваецца расследаванне гэтай справы і што на сёння ў В. Табака ёсць адвакаты з ліку мясцовых юрыстаў. Ён таксама пацвердзіў, што Табака падчас затрымання ў ізалятары КДБ наведалі пасол ЗША ў Беларусі Дэніэл Спекхард і амерыканскі віцэ-консул і што Табак не можа пакідаць межаў Рэспублікі Беларусь.

— Пасольства не выказвае ніякіх пратэстаў з гэтай нагоды, ідзе следства, і мы спадзяёмся, што яно будзе аб'ектыўным, — падкрэсліў супрацоўнік пасольства ЗША.

У Цэнтры грамадскіх сувязяў КДБ паведамілі, што ў хуткім часе Табаку будзе прад'яўлена афіцыйнае абвінавачванне, што ён застаецца ў беларускай сталіцы і павінен з'яўляцца на допыты следчых. Крымінальная справа Табака ўзбуджана па артыкулу № 75 Крымінальнага кодэкса РБ «Кантрабанда» і артыкулу № 15 «Адказнасць за падрыхтоўку да злачынства і за замах на злачынства». Падобнае злачынства караецца, паводле Крымінальнага кодэкса, пазбаўленнем волі на тэрмін да 8 гадоў з канфіскацыяй маёмасці альбо штрафам. Нагадаем, што ў красавіку мінулага года быў зафіксаваны факт спробы вывазу панам Табакам некалькіх рарытэтных кніг XVIII—XIX стагоддзяў на іўрыце.

Валер КАЛІНОЎСКІ.

ІНФАРМ-КАКТЭЙЛЬ

Як можа выказаць свае пачуцці закаханы, калі ён вельмі сарамлівы? 40-гадовы француз Вільям, гандляр кухонным і сантэхнічным абсталяваннем у горадзе Безансон, адзін выхоўвае дваіх дзяцей. У школе, куды ён іх возіць, заўважыў 30-гадовую настаўніцу, якую завуць Надзін. І закахаўся. Але ніяк не адважваўся сказаць аб гэтым. І раптам на рэкламным шчыце, побач з якім двойчы ў дзень, у школу і дадому, праходзіла Надзін, з'явіўся вялікі (3 на 4 метры) і прыгожы надпіс: «Надзін, я вас кахаю! Ці згодны вы стаць жанчынай майго жыцця?»

Жанчын Безансона яго знаходка прывяла ў захапленне. А Надзін, якая да гэтага не звяртала ўвагі на сціплага гандляра, на пытанне з рэкламнага шчыта адказала: «Так!»

ІТАР-ТАСС

Гісторыя з абставінамі смерці брытанскай прынцэсы Дзіяны, якая загінула ў аўтакатастрофе ў Парыжы, далёка не завершана. У французскую сталіцу для сустрэчы са следчымі прыбыла амерыканская фотамадэль Келі Фішэр. Аднак яе цікавіць не столькі ход следства, колькі ўласны інтарэс. Менавіта яе кінуў багаты егіпцянін Додзі аль-Фаед, які захапіўся прынцэсай. І Келі Фішэр незадоўга да гібелі закаханай пары запатрабавала з аль-Фаеда 400 тысяч долараў — як кампенсацыю ўрону, які быў нанесены ёй разрывам заручын. Келі мае намер цяпер высветліць лёс свайго іску.

Асашыэйтэд Прэс.

ВІТАЛЬ КУРАШЫК І ЛЕАНІД КУЧМА АБМЕРКАВАЛІ СТАН І ПЕРСПЕКТЫВЫ БЕЛАРУСКА-ЎКРАІНСКІХ АДНОСІНАЎ

Абмен думкамі па шырокаму колу пытанняў беларуска-ўкраінскага супрацоўніцтва адбыўся ў час гутаркі Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Рэспублікі Беларусь ва Украіне Віталя Курашыка з прэзідэнтам Леанідам Кучмам, якая прайшла 2 лютага ў Кіеве. У ходзе сустрэчы былі закрануты пытанні падрыхтоўкі маючага адбыцца 5-6 лютага афіцыйнага візіту ў Беларусь прэм'ер-міністра Украіны Валерыя Пуставойценкі, а таксама абмеркавана магчымасць правядзення рабочай сустрэчы прэзідэнтаў Беларусі і Украіны ў Кіеве.

Леанід Кучма і Віталь Курашык з задавальненнем адзначылі стабільнасць развіцця беларуска-ўкраінскіх адносінаў і падкрэслілі, што традыцыйныя эканамічныя, палітычныя і культурныя сувязі паміж нашымі краінамі з'яўляюцца надзейнай асновай для далейшага паглыблення супрацоўніцтва на прынцыпах партнёрства і ўзаемнага даверу.

На заканчэнне сустрэчы Віталь Курашык азнаёміў прэзідэнта Украіны з цяперашняй унутрыпалітычнай абстаноўкай у Беларусі, асабліва адзначыўшы, што толькі дзякуючы яе стабілізацыі рэспубліцы ўдалося дасягнуць у 1997 годзе значных эканамічных поспехаў.

БЕЛТА.

Паездка на радзіму абышлася паляку ў 27 тысяч долараў ЗША

Мабыць, і не меркаваў грамадзянін Польшчы, што паездка на радзіму можа стаць для яго ракавой. Затое трое бандытаў, якія змаглі ўдала правесці «аперацыю», абдумалі ўсё дэталёва. А здарылася наступнае.

37-гадовы паляк, які мае від на жыхарства ў Беларусі і пражывае ў Мінску, вырашыў з'ездзіць у Варшаву. Поезд «Мінск—Варшава» набліжаўся ўжо да Баранавіч, калі каля 11 гадзін вечара ў купэ да паляка завіталі трое невядомых, якія не сталі цырымоніцца з іншаземцам. Пад пагрозай пісталета яны скавалі перапалоханаму чалавеку рукі наручнікамі і «канфіскавалі» 27 тысяч долараў ЗША. Пасля няхітрай маніпуляцыі на станцыі Баранавічы-Цэнтральныя злачынцы сышлі з поезда і зніклі. Зразумела, пасля вызвалення ахвяра рабаўніцтва звярнулася ў міліцыю, аператыўнікі зараз і спрабуюць выйсці на след «трыо».

Ігар ГРЫШЫН.

ЧАЛАВЕК І ЗАКОН

ХТО АБАРОНІЦЬ ПРЫРОДУ?

Некалькі гадоў таму старонкі рэспубліканскіх выданняў былі перапоўненыя паведамленнямі пра буйныя аварыі, звязаныя з забруджваннем навакольнага асяроддзя.

У прыватнасці, з інтэрвалам амаль у тры гады адбыліся залпавыя выкіды вадкіх арганічных угнаенняў з гноясховішча дзяржаўнага племяннога завода «Індустрыя» Пухавіцкага раёна ў меліярацыйны канал, а адтуль у рэчку Цітаўка. У першы раз у раку трапіла каля 1500 кубічных метраў гноевай жыжкі, а ў другі — 3031 кубічны метр. Цяжка падлічыць, якую шкоду нанеслі падобныя безгаспадарчыя адносіны да прыроды. Дарэчы, па гэтых і іншых фактах тады былі ўзбуджаны крымінальныя справы.

Нядаўна пацікавіўся, а якое ж пакаранне панеслі віноўнікі экалагічных аварый? І што ж? Па абодвух фактах аварый у тым жа Пухавіцкім раёне, хоць страты там даволі значныя, былі прыняты пастановы аб адмове ва ўзбуджэнні крымінальных спраў. Даводзіцца толькі здзіўляцца, наколькі мяккія ў нас законы ў дачыненні да самага дарагога — прыроды. Нам дадзена адна Зямля, адна прырода, як і нашым дзецям, і ўнукам. Што пакінем ім пасля падобнага гаспадарання? Дарэчы, у 90-х гадах прыродаахоўнай пракуратурай было расследавана каля 30 спраў па фактах забруджвання вод, зямель і паветра. Аднак па большасці выпадкаў справы потым былі спынены.

Але гэта яшчэ паўбяды. У свой час у сістэме праваахоўных органаў была створана Беларуская прыродаахоўная пракуратура. І хоць штат супрацоўнікаў там быў невялікі, аднак яны ўсё ж праводзілі пэўную работу ў справе аховы прыроды. Цяпер жа настойліва пачынаюць гаварыць аб тым, каб наогул ліквідаваць гэта падраздзяленне ў сістэме Пракуратуры рэспублікі. Магчыма, што гэта і прынясе нейкую эканомію сродкаў. Толькі ці выйграе ад гэтага прырода, цяжка сказаць.

Дзеючыя нормы крымінальнай адказнасці за парушэнне экалагічнага заканадаўства не бяруць пад увагу інтарэсы будучых пакаленняў, і ў іх эканамічныя інтарэсы стаяць вышэй за экалагічныя.

Большасць артыкулаў Крымінальнага кодэкса рэспублікі за парушэнне экалагічнага заканадаўства маюць агульны характар.

Не заўсёды ўлічаны вопыт заканадаўства замежных краін у гэтым накірунку, а таксама агульнапрынятыя міжнародныя нормы права.

Станоўчым момантам праекта новага Крымінальнага кодэкса з'яўляецца тое, што адказнасць за экалагічныя злачынствы ўстаноўлена ў спецыяльнай главе. Акрамя таго, у вышэйпамянёны праект уключаны новыя саставы злачынстваў. Разам з тым саставы злачынстваў, якія ўяўляюць найвялікшую грамадскую небяспеку, у праекце новага КК рэспублікі адсутнічаюць.

Так, трэба было прадугледзець крымінальную адказнасць за ўвод у эксплуатацыю збудаванняў, цэхаў, агрэгатаў і іншых суб'ектаў без ачышчальных прыстасаванняў ці не адпавядаючых патрабаванням аховы атмасфернага паветра; за пашкоджанне водагаспадарчых збудаванняў і ўстройстваў; за карыстанне зямельнымі ўчасткамі без адпаведнага дазволу, а таксама за ажыццяўленне здзелак у адносінах да зямель, якія не падлягаюць перадачы ў прыватную ўласнасць.

Значнай заганай дзеючага КК была неадпаведнасць памераў санкцый наносімай шкодзе. Таму ў новым Крымінальным кодэксе трэба прадугледзець больш строгія санкцыі за экалагічныя злачынствы.

Пётр ЕРМАЛІНСКІ,
начальнік аддзела Нацыянальнага цэнтра законапраектнай дзейнасці пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ДА ПЫТАННЯ АБ ПАДАХОДНЫМ ПАДАТКУ З ГРАМАДЗЯН

Пасля апублікавання паведамлення прэс-цэнтра Канстытуцыйнага суда аб накіраванні судом ва ўрад Рэспублікі Беларусь пісьма з прапановай аб пераглядзе Метадычных указанняў Дзяржаўнага падатковага камітэта аб парадку прымянення Закона «Аб падаходным падатку з грамадзян» рэдакцыя вырашыла больш падрабязна расказаць аб прапанове Канстытуцыйнага суда. Вось што нам паведамілі ў яго прэс-цэнтры.

Законам Рэспублікі Беларусь «Аб бюджэце Рэспублікі Беларусь на 1997 год» было прадугледжана налічэнне з 1 студзеня 1997 года падаходнага падатку з даходаў фізічных асоб зыходзячы з сукупнага гадавога даходу. У сувязі з гэтым Дзяржаўным падатковым камітэтам былі ўнесены змяненні і дапаўненні ў Метадычныя ўказанні «Аб парадку прымянення Закона Рэспублікі Беларусь «Аб падаходным падатку з грамадзян», што і з'явілася прычынай шматлікіх зваротаў грамадзян і арганізацый у Канстытуцыйны суд.

У адпаведнасці з артыкулам 116 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і Законам «Аб Канстытуцыйным судзе Рэспублікі Беларусь» Канстытуцыйны суд дае заключэнні аб канстытуцыйнасці нарматыўных актаў толькі па прапанове ўпаўнаважаных на тое суб'ектаў і не мае права ўзбуджаць справы па сваёй ініцыятыве. Разам з тым Канстытуцыйны суд, кіруючыся артыкулам 40 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і артыкулам 7 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб Канстытуцыйным судзе Рэспублікі Беларусь», вывучыў паступіўшыя звароты і накіраваў у адрас урада пісьмовую прапанову аб адмене ва ўстаноўленым парадку адпаведных палажэнняў «Метадычных указанняў», зыходзячы з наступнага.

Дзяржаўным падатковым камітэтам быў зменены прынцып налічэння падаходнага падатку з грамадзян шляхам устанаўлення ў «Метадычных указаннях» новых ставак, іншага парадку падаткаабкладання і ўплаты гэтага падатку. Аднак гэтыя пытанні могуць быць урэгуляваны толькі законамі аб падаткаабкладанні, і перш за ўсё Законам «Аб падаходным падатку з грамадзян». У дадзеным выпадку Дзяржаўны падатковы камітэт выйшаў за межы сваіх паўнамоцтваў.

«Метадычнымі ўказаннямі» таксама зменены парадак падаткаабкладання грамадзян, якія ажыццяўляюць прадпрымальніцкую дзейнасць без утварэння юрыдычнай асобы і якія плацяць падатак у цвёрдых сумах, што ўступае ў супярэчанне з Законам «Аб падаходным падатку з грамадзян», Указам Прэзідэнта ад 20 студзеня 1997 года № 70 і з пастановамі Савета Міністраў ад 31 студзеня 1997 года № 46 і ад 5 верасня 1997 года № 1182.

У пісьме ўраду звернута ўвага і на тое, што ведамасныя акты, якія датычаць правоў, свабод і абавязкаў грамадзян, уступаюць у сілу толькі пасля іх дзяржаўнай рэгістрацыі і афіцыйнага апублікавання. Наперакор гэтаму ўнесеным у «Метадычныя ўказанні» змяненням і дапаўненням у 1997 годзе нададзена зваротная сіла і яны былі ўведзены ў дзеянне з 1 студзеня 1997 года.

Пры гэтым трэба мець на ўвазе, што Канстытуцыйны суд не мог прыняць заключэнне, таму што да яго не было зваротаў ад упаўнаважаных на тое суб'ектаў. У гэтым выпадку выказана толькі меркаванне, а прыняць абавязковае рашэнне ў адносінах да актаў Дзяржаўнага падатковага камітэта мае права ўрад.

МЕРКАВАННЕ

ЗНЯНАЦКУ НАС АБ'ЯВІЛІ ДАЎЖНІКАМІ

Новая сістэма падаткаабкладання, якая пагражае сотням тысяч беларускіх грамадзян непрадбачанымі выдаткамі, выклікала шмат пратэстаў і спрэчак. Нават тыя, хто ў прынцыпе прызнае непазбежнасць укаранення ў Беларусі прынятай у свеце сістэмы дэкларавання кожным грамадзянінам свайго сукупнага гадавога даходу, выступаюць катэгарычна супраць таго, якім чынам гэта адбываецца ў Беларусі.

Сутнасць асноўнай прэтэнзіі да ўладаў у тым, што новы падатак уведзены заднім чыслом: Закон аб бюджэце на 1997 год, дзе ўпершыню прадугледжана новая норма, падпісаны 21 лютага 1997 года; а адпаведныя інструкцыі аб спагнанні новых падаткаў зацверджаныя толькі 7 жніўня 1997 года.

Між тым, новы падатак прадпісана налічваць і спаганяць з 1 студзеня 1997 года.

Для тых чыноўнікаў, якія распрацоўвалі і падпісвалі гэтыя дакументы, варта нагадаць артыкул 104 (частку 6) дзеючай Канстытуцыі: **«Закон не мае зваротнай сілы, за выключэннем выпадкаў, калі ён змякчае ці адмяняе адказнасць грамадзян».**

Няцяжка заўважыць, што гэты канстытуцыйны прынцып стваральнікамі новага падатку, мякка кажучы, праігнараваны. Хто ў такой сітуацыі здольны аднавіць справядлівасць, стаць арбітрам у спрэчцы паміж чыноўнікамі і шырокімі слаямі грамадзян, якія ў сённяшніх складаных умовах, каб пракарміць сем'і, проста вымушаныя самастойна шукаць дадатковыя крыніцы даходу?

З многіх бакоў чуваць заклікі да Канстытуцыйнага суда і пракуратуры. Але, паводле прынятай у лістападзе 1996 года Канстытуцыі, і Канстытуцыйны суд, і Генеральны пракурор пазбаўлены права ініцыяваць разгляд падобных спраў. Такое права засталося толькі ў шасці суб'ектаў: прэзідэнта, Палаты прадстаўнікоў, Савета Рэспублікі, Вярхоўнага суда, Вышэйшага гаспадарчага суда і Савета Міністраў.

Пры гэтым варта мець на ўвазе, што амаль усе гэтыя суб'екты — і парламент, і ўрад, і прэзідэнцкая адміністрацыя — маюць непасрэднае дачыненне да распрацоўкі і прыняцця закона, які патэнцыяльна можа стаць прадметам судовага разбору.

Ва ўмовах сённяшніх беларускіх рэалій па сутнасці адзіны, хто можа санкцыяніраваць адпаведны судовы працэс, — прэзідэнт. Іншыя надзеленыя такім правам суб'екты наўрад ці наважацца ўзяць на сябе адказнасць, што ацэньваецца ў сотні мільярдаў рублёў (якія або застануцца ў кішэнях грамадзян, або будуць пералічаны ў дзяржбюджэт).

Для грамадзян, даходы якіх падпадаюць пад дэкларыраванне, гэта сітуацыя ў любым выпадку не абяцае прыемных перспектыў. Нават пры самым спрыяльным зыходзе — калі ўлада ўсё ж зверне ўвагу на гэту праблему і калі Канстытуцыйнаму суду будзе даручана разглядзець справу — на падрыхтоўку працэсу і на самі слуханні спатрэбяцца многія тыдні. За гэты час і 15 лютага (апошні дзень падачы дэкларацый), і 15 сакавіка (тэрмін унясення новага падатку) даўно мінуць. Нават калі дапусціць, што рашэнне КС акажацца на карысць падаткаплацельшчыкаў — цяжка ўявіць, што вам з лёгкасцю ўдасца атрымаць ад дзяржавы незаконна спагнаны падатак.

Да таго ж сённяшняя сітуацыя яўна схіляе многіх чыноўнікаў да таго, каб кіравацца бяспройгрышным «прынцыпам мэтазгоднасці»: нават калі рашэнне аб сукупным гадавым падатку прынята з парушэннем закона — яно ўжо дзейнічае.

Яго адмена здольна нарадзіць тысячы канфліктных сітуацый, калі людзі запатрабуюць вяртання грошай. Дзяржаўная казна ад гэтага, зразумела, не выйграе. А калі на шалі кладзецца, з аднаго боку, эканамічны і кар'ерны інтарэс, а з другога — строгае захаванне закона, — не факт, што ўсе без выключэння чыноўнікі высокага рангу ў нашай краіне любой цаной будуць адстойваць літару закона.

Так што падаткаплацельшчыкам наўрад ці варта разлічваць на спрыяльны для сябе зыход. Хоць у ідэале, вядома, хочацца спадзявацца, што калі-небудзь і ў нас навучацца ставіцца да ўласнага народа з павагай: у прыватнасці, будуць папярэджваць пра ўвядзенне новых падаткаў загадзя, зазіраць у Канстытуцыю перад тым, як прымаць новыя законы, і цвяроза суадносіць свае жаданні з магчымасцямі і ўзроўнем жыцця насельніцтва.

Валянцін ЖДАНКО.

Ф.СП-1

Міністэрства сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету 63850 (індэкс выдання)

ЗВЯЗДА

Колькасць камплектаў

на 1998 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды (паштовы індэкс) (адрас)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

ПВ | месца | літар

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА

на газету 63850 (індэкс выдання)

ЗВЯЗДА

Кошт	падпіскі	______ руб.	Колькасць камплектаў
	пераадрасоўкі	______ руб.	

на 1998 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды (паштовы індэкс) (адрас)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

СЁННЯ

СОНЦА

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск –	7.52	16.55	9.03
Віцебск –	7.46	16.41	8.55
Магілёў –	7.41	16.45	9.04
Гомель –	7.33	16.47	9.14
Гродна –	8.06	17.11	9.05
Брэст –	8.01	17.17	9.16

МЕСЯЦ

Першая квадра 4 лютага.

З 12.31 — 8-ыя месяцавыя суткі. Месяц — у сузор'і Цяльца.

ІМЯНІНЫ

Пр. Цімафея, Макарыя, Георгія, Пятра, Ляонція, Гаўрыіла, Іаана.
К. Еанны, Веранікі

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, месцамі невялікі снег. Тэмпература паветра ў Віцебску — 6—8, Магілёве — 5—7, Мінску і Гомелі — 4—6, Гродне, Брэсце — 3—5 градусаў марозу.

У наступныя двое сутак надвор'е істотна не зменіцца. Тэмпература ўначы — 3—8, месцамі да 13, удзень — 1—6 градусаў ніжэй нуля.

Выпуск № 4 (392)

Рубрыку вядзе Мікалай ЧАХОЎСКІ

Колькі купляць угнаенняў?

Кожны год мы вядзем гаворку пра ўгнаенні, якія набываем у крамах (мінеральныя) і якія выцягваем са сваіх хлеўчукоў (арганічныя). Але пісьмы сведчаць, што не ўсё так добра, як хацелася б. Дарагоўля «мінералкі» (кілаграм суперфасфату каштуе больш за 10.000 руб.) ставіць многія праблемы. Ад нечага дачнікі і сяляне адмаўляюцца, уносячы тое, што ёсць пад рукою! А гэта адбіваецца і на ўраджаі, і на яго якасці.

Прыгадаем, што ўсе мінеральныя ўгнаенні (выключэнне складаюць хіба што фасфарытная мука, вапна, некаторыя іншыя) утрымліваюць элементы, якія амаль поўнасцю раствараюцца ў вадзе. Асадак — гэта ўжо іншыя састаўляючыя, так званыя напаўняльнікі. Таму падмочваць, трымаць на святле іх нельга. Абавязкова будуць страты. Да таго ж грудкі, з якіх будзе складацца «мінералка», дрэнна размяркоўваюцца па паверхні глебы. Будзе дзе густа, а дзе пуста. Ля грудак карані «падпальваюцца», а дзе іх няма, то адчуваюць патрэбу ў сілкаванні.

Калі дапусцілі такую прамашку, угнаенне зляжалася, падмокла, прымайце тэрміновыя меры для паляпшэння справы. Дапаможа сушка на сонцы (паветры) з дабаўленнем да 10 працэнтаў ад агульнай вагі мелу ці 5 працэнтаў попелу. Драбіць задоўга да ўнясення на градкі нельга, лепш гэта зрабіць, калі будзем перакопваць (пераворваць) глебу.

Каб неяк павысіць эфектыўнасць работы, патрэбную колькасць мінеральных угнаенняў змешваюць, і ў гатовым выглядзе рассяваюць па плошчы. Адну палову ўздоўж участка, другую — упоперак. Так угнаенні роўна кладуцца ў глебу.

Ці ўсе ўгнаенні можна змешваць? Не, не ўсе. Прыгадаем, што нельга суперфасфат «жаніць» з салетрай. Атрымаецца сырая маса, якая да ўсяго ліпне. А вось салетра ў гранулах і такі ж суперфасфат сумяшчальныя. Але толькі перад самым унясеннем.

Нельга змешваць сернакіслы амоній з вапнай, попелам, гноем; вапну з гноем. За некалькі дзён даўнясення можна змяшаць суперфасфат з калійнай соллю і гноем; калійную соль з сернакіслым амоніем і вапнай.

Карысна прытрымлівацца такога правіла: глiністыя (а ўвогуле ўсе «цяжкія» глебы) запраўляюць радзей, чым пясчаныя («лёгкія»). Апошнія ўгнойваюць часцей, але меншымі дозамі. Усё робіцца з улікам той акалічнасці, што гліна мацней «трымае» элементы. Пясок жа, бы тое рэшата, усё прапускае праз сябе. Дажджы вельмі шмат вымываюць азоту ў ніжэйшыя слаі глебы. Людзі нават «знаходзяць» яго ў калодзежнай вадзе ў выглядзе так званых нітратаў.

На кіслых супесках абавязкова ўносіцца магній, якога шмат у даламітавай муцэ. На такіх глебах дзеянне суперфасфату і фасфарытнай мукі амаль аднолькавае. А вось на гліністых фасфарытная мука ўступае.

Арганічныя ўгнаенні на ўсіх глебах трэба заворваць як мага раней. На паверхні ды яшчэ раскіданымі яны трацяць пажыўныя якасці (асабліва азот).

Якая глыбіня загортвання? На цяжкіх — да 14—16 см, на лёгкіх — да 24 см. Чаму? А таму, што менавіта на гэтым узроўні залягання найлепш працуюць розныя мікраарганізмы, якія пераводзяць усе элементы сілкавання ў прыдатную для раслін форму.

Дададзім яшчэ, што ўгнаенні даюць большую аддачу на акультураных, структурных участках. Новыя землі такімі ўласцівасцямі не валодаюць. І нават ад вялікай колькасці гною ў першы год поўнай аддачы чакаць не трэба.

Яшчэ адно правіла: калі глебы не забяспечаныя ў патрэбнай колькасці азотам, дзеянне фосфару і калію акажацца мізэрным. Таму глебы трэба ўгнойваць (паўтараем гэта пастаянна!) «тройцай»: азотам, фосфарам і каліем. Пры неабходнасці (участак «кіслы») — і магніем.

Натуральнае пытанне: а колькі неабходна гэтых мінеральных і арганічных угнаенняў на агарод, скажам, у адну сотку? А вось колькі. За аснову возьмем градку памерам 10 кв. метраў (2х5 метраў). На кожным пакеце ўгнаенняў указана колькасць так званага дзеючага рэчыва (працэнты). Пад караняплоды (моркву, буракі, рэдзьку, радыску і г. д.) пажадана мець з азотных аміячную салетру, далей суперфасфат і хлорысты калій. У салетры таго дзеючага рэчыва — 34 працэнты, гэта значыць, што ў кілаграме яго будзе ўсяго 340 грамаў (бачыце як мала). У двайным суперфасфаце вокісу азоту ўсяго недзе 34—46, а ў звычайным (ён, безумоўна, таннейшы) усяго 20 ці крыху больш працэнтаў. Дзеючага калію ў хларкаліі недзе 62 працэнты.

Усе макраэлементы павінны быць збалансаваныя, гэта значыць, што на адзінку азоту павінна прыпадаць такая ж важкая адзінка яго «сяброў» — фосфару і калію. (Яшчэ трэба дадаць, што ўносіць «мінералку» па сістэме 1+1+1 ці 1:1:1 не па вазе, а па дзеючаму рэчыву!).

На 10 кв. метраў унеслі па 140 г дзеючага рэчыва азоту, ці 350 г фізічнага (ад агульнай масы). Каб усё ўраўнаважыць, трэба дадаць 140 г (можна і крыху болей) вокісу фосфару і столькі ж вокісу калію. У нас просты 20-працэнтны суперфасфат — у кілаграме яго ўсяго 200 грамаў. Значыць, трэба ўзяць «фізічнага» 600 г. Калію зноў трэба 140—180 г — гэта значыць «фізічнага» недзе 350 грамаў.

Такім чынам пастcount пастуупаем і з астатняй плошчай агарода. Значыць, на адну сотку трэба купіць недзе 3-4 кг салетры, аж 9 кілаграмаў простага суперфасфату і недзе 3,5 кг хлоркалію. Усё ў фізічнай вазе. Калі сустрэнеце такое сцвярджэнне, што на 1 кв метр трэба ўнесці па 40 г азотных, фосфарных і калійных угнаенняў, не верце. Такая фармулёўка будзе ўмоўна правільнай толькі для мачавіны + двайнога суперфасфату і сернакіслага калію, бо колькасць дзеючага рэчыва ў іх прыкладна аднолькавая.

У наступным выпуску мы раскажам пра звычайны гной з сялянскіх хлеўчукоў, чым яго трэба «паляпшаць».

Памідор і перчык абжываюць падаконнік

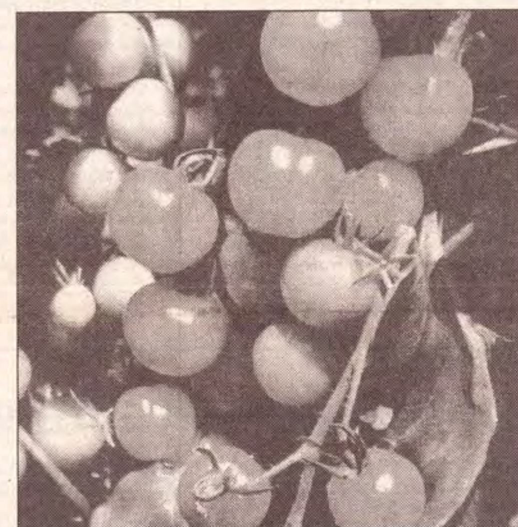
У мінулым выпуску рубрыкі расказвалася, як выгадаваць агурочак у кватэры. Сёння працяг гэтай размовы. Слова просяць памідоры і перцы. Умовы тыя ж: паўднёвыя вокны ці набліжанага да яго накірунку. Вільготнасць паветра блізкая да вонкавай (адчыняць вокны, балконныя дзверы), развешваць мокрыя анучкі.

Заўважым яшчэ, што памідоры і агуркі любяць адзіноцтва. Расліны-суседзі ім замінаюць. Значыць, агурочак расце, скажам, на кухні (там больш вільготнае паветра), а памідорчык — у зале.

Зноў рыхтуем скрынкі з тонкіх дошак, высцілаем знутры цэлафанам. На дно кладзём старыя капейкі, вуголле. Зямля аднолькавая, тыя ж угнаенні. Вось толькі суперфасфату кладзём на вядро ў двацтры разы больш — паўтары шклянкі. Яшчэ памідор любіць медзь, бор і малібдэн. Іх і даём, разводзячы борную кіслату і медны купарвас у цёплай вадзе (па 1 г на літр вады). Апрацоўваем глебу і высаджваем расаду. На скрынку 30х60 см не больш двух-трох асобін.

Сарты памідораў толькі раннія. Вядома, лепшыя з іх тыя, што прызначаны для цяпліц. Але можна і нашы вядомыя — «перамогу», «Талаліхін», «белы наліў», «валгаградскі ранні», нават «дэ Барас», «кентаўр», «мілэдзі» і г. д.

Асвятленне яшчэ больш інтэнсіўнае, чым для агуркоў. У лютым падсветкі абавязковыя. Выключыць начныя замаразкі. Паліваць вадою тэмпературай +25 — +30 градусаў. Падкормкі — раз у 10 дзён. На 10 літраў вады браць 15 г мачавіны, 25 г двайнога суперфасфату і 15 г сернакіслага калію. Бліжэй да цвіцення і завязвання пладоў падкормкі зрабіць больш інтэнсіўнымі, падвоіўшы колькасць

макраэлементаў.

Калі цёпла (красавік-май), скрынкі з раслінамі выносіць на балкон. Але рабіць гэта паступова, бо прамыя промні сонца загубяць лісцікі. Спачатку трымаць на свежым паветры 20 хвілін, пасля — 25 і г. д. У цёплыя ночы (+15°) пакідаць расліны на балконе.

Памідоры і перцы, якія растуць асобна, можна перасаджваць на дачах пад плёнку. Ураджай будзе больш хуткім.

Як фарміраваць агуркі, памідоры і перцы — у наступных выпусках.

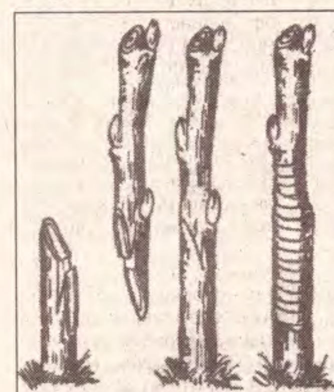
А я раблю так...

РАСКАЗВАЕ САДАВОД-АМАТАР З Г. РЭЧЫЦА **Генадзь БЕЛАВУСАЎ.**

Звычайна вясною ўсе работы ідуць чарадою. Дачніку дыхнуць некалі. Шмат чаго робіцца ў спешцы. А гэта нязменна вядзе да браку.

Узяць тыя ж прышчэпкі. Да іх звычайна прыступаюць у красавіку. Але сонца і цяплынь так прыгрэюць зямлю, што дрэвы імгненна ажываюць. Чаранкі прыжываюцца дрэнна.

Некалькі гадоў запар прышчэпкі раблю зімою. Недзе ў лютым, як толькі вызначаюцца цёплыя дні, бяру свае інструменты і іду ў сад. Чаранкі для прышчэ-

пак бяру з дрэва ці са снегу (калі былі нарыхтаваны раней). Спакваля прыступаю да справы. Дбайна ачышчаю сучок, дэзінфіцырую, адпільваю, зачышчаю, калю і ўстаўляю «навічка». Абвязку раблю звычайнай плёнкай з поліэтылену. Яна не цісне на прышчэп, а раздаецца ўшыркі. А гэта садзейнічае добраму развіццю дубчыка.

Спосаб у асноўным адзін — у рашчэп. Але добра растуць чаранкі, якія прышчапляю палепшанай капуліроўкай. Самі чаранкі даўжынёю да 20 см з некалькімі (да 10!) пупышкамі. За адзін год вырастаюць да метра. Радуе тое, што браку няма. Падвой і прывой ладзяць паміж сабою. Нават рэзкія перапады тэмператур ім не перашкода.

Высылаю

насенне памідораў: ультраранія — «альфа», «японскі карлік», «навіна Канады» (40—80 г), «Кацюша» (да 100 г), «дубок» (да 200 г), раннія — «чырвоная шапачка», «крайова», «полымя Арктыкі» (усе нізкія, да 100 г, прыдатныя і як пакаёвыя), «ружа», «віліна» (да 120 г, сярэдняўстойлівыя да фітафтарозу), «міс Амерыка» (да 150 г), «лікурыч» (да 200 г), сярэдняспелыя — «дачныя», «маршал Жукаў», «Талаш» (усе нізкія, чырвоныя, да 200 г), «разеці» (80—120 г), «хурма» (да 300 г) — абодва жоўтыя, «цешчына радасць» (да 400 г), ружовыя, цёмнаплодныя — «чорны аксаміт» (да 400 г), «чорны прынц» (да 250 г), «мулат» (60—80 г), вельмі прыгожыя, «чорная сліва» (як сліва). Для захоўвання і закаткі — «алікантэ», «прызёр», «Рычманд рэд стар» (60—80 г), «жыраф», «лонкіпер» (да 200 г), «тытан», «прынц Баргезе» (20—30 г, да 500 шт. на кусце), марозаўстойлівыя (пры загартоўцы холадам пераносяць веснавыя замаразкі, без загартоўкі — як звычайныя памідоры, але з-за холадаўстойлівасці больш ураджайныя, усе нізкія, раннія — І-2, І-3, Г-18/52, «сібірак», «аранбуржац» (усе да 200 г), «карлік Сараева», «стойкі», «кемеравец» (да 150 г), высокія, дробныя, устойлівыя да фітафтарозу «дэ Барао» (чырвоныя, жоўтыя, залацістыя), цяплічныя — «унікальныя» (60—70 г), «палачанка» (80—100 г), «Ілона» (да 100 г з бульбяным бацвіннем), «Сакрат» (да 150 г), «агароднік» (да 200 г), усе з ураджаем да 20 кг на 1 кв. м.

Насенне каўбуза — гібрыд кавуна і гарбуза, ядуць сырыя і гатуюць розныя стравы (да 40 кг). Гарбуз фіялісцевы (3—5 кг) — да 20 шт. на кусце. Мякаць белая, салодкая, насенне з чорнай скуркай, смачнае. Да выспявання ядуць як дыню, пасля — гатуюць розныя сокі. Гарбуз драбнаплодны (1—3 кг) — да 20 шт. на кусце, вельмі смачныя семкі. Гарбуз-грушка — як груша, дэкаратыўны. Кавуны — свае, мясцовыя (2—5 кг), дыня «калгасніца» (0,5 — 1,5 кг). Выспяваюць яны з пачатку верасня, добра даспельваюцца ў доме, вельмі смачныя.

Агуркі засолачныя, устойлівыя да хвароб — «фермер», «фенікс» — ураджаю мінулых гадоў, «верасень» — ураджаю 1997 г.

Перац салодкі «каліфарнійскі цуд».

Перадаплата: памідоры, агуркі і перац — 7 тыс. руб. за пакет 25—30 шт., каўбуз, гарбузы, кавуны, дыня — 10 тыс. руб. за 10—15 шт. У графе пераводу «Для пісьмовага паведамлення» ўкажыце сарты і колькасць пакетаў. Пісьма не трэба.

Накладной платай: памідоры, агуркі — 10 тыс. руб., каўбузы і іншыя — 15 тыс. руб. Ад вас — пісьмо-заказ і канверт са зваротным адрасам без марак. Грошы ўплаціце на пошце пры атрыманні насення. На кожныя 10 заказаных пакетаў 1-2 пакеты вышлю бясплатна на працягу 10 дзён.

ПРАКОПЧЫК Віктар Паўлавіч, 213803, Магілёўская вобласць, г. Бабруйск, да запатрабавання.

Зазірнуўшы ў крамы, зазірнём і ў душы?

Прадуктовы магазін ля Акадэміі навук, вядомы ў народзе як «дваццаты», працуе кругласутачна. Наўрад ці можна казаць, што гэта магазін для багатых. Амаль усе прадукты айчыннай вытворчасці. Акрамя мяса і каўбасы, сістэма продажу — самаабслугоўванне.

ХТО ШТО КУПЛЯЕ І ПА КОЛЬКІ

Самы масавы «шчодры» пакупнік наведваецца ў магазін у пачатку месяца, пасля выдачы зарплаты. Кемлівыя гаспадыні закупляюць крупы, мяса, масла, кансервы і астатнія паўфабрыкаты ў запас на месяц. Пакупнік, у якога кожны рубель на ўліку, доўга прыглядаецца, прынюхваецца і бярэ толькі самае неабходнае. Цяжэй за ўсё развітваюцца са сваімі «кроўнымі» старыя людзі. Купляюць, здаецца, усё, але па маленькаму кавалачку. Добрая каўбаса (па 150—200 тыс. рублёў за кг) ім ужо не па кішэні, варанай па 80—90 тысяч рублёў таксама не наясіся. Вось і купляюць нашы дзядулі і бабулі «крывянку» па 50 тыс. рублёў і «ліверку» па 35 тыс. рублёў. Пенсіянерка Кацярына Сяргееўна купляе ў гэтым магазіне кожны месяц па 1,5 кг ялавічыны па 64.400 рублёў за кг. Слаўная бабулька кажа, што гэтага мяса ёй з дзедам хопіць на супы і баршчы аж да чарговай пенсіі. У той жа час перад святамі яна абавязкова знойдзе ў «загашніку» паўмільёна, каб на стале было і што выпіць, і чым закусіць.

СТУДЭНТ ТО ГАЛАДАЕ, ТО ШЫКУЕ

Каля «дваццаткі» веерам раскінуліся інтэрнаты шматлікіх навучальных устаноў. У магазін студэнты заходзяць па аднаму, а часцей цэлымі групамі. Калі настаў дзень «палучкі», могуць купіць, каб пакаштаваць, амаль усё. Дзяўчынкі «налягаюць» тады на шакаладныя крэмы, ёгурты, кексы і тарты. Хлопцы з лёгкасцю купляюць імпартнае піва, якое потым могуць прыкусваць крыветкамі па 130 тыс. рублёў за 200 г. Але потым наступае «заўтра», і студэнт ідзе купляць пакецікі сухіх супоў і каш. Самая папулярная ежа ў маладых «ламаносавых» усё ж такі пельмені, якія каштуюць 24 тысячы рублёў за паўкіло. Заходзяць сюды і студэнты «а ля блакітная кроў». Такія калі і купляюць, то толькі самага-самага, напрыклад, апельсінавага соку па 62 тыс. рублёў за літр або крэкераў па 30 тыс. рублёў за 50 грамаў.

КРАДУЦЬ, НА ЖАЛЬ, КОЖНЫ ДЗЕНЬ

Сістэма самаабслугоўвання, прывабная для спажыўца, аддаецца моцным галаўным болем у прадаўцоў. Бываюць часы, калі вылоўліваюць аматараў сцягнуць чужое цэлымі «пачкамі». Крадуць ад маленькіх кавалачкаў сыру ці каўбаскі да бутэлек шампанскага і вялікіх каробак з цукеркамі. Крадуць амаль усе слаі насельніцтва. Зусім бедныя крадуць ад дрэннага жыцця, людзі сярэдняга дастатку крадуць ад хітрасці. Багатыя таксама крадуць. Чаму яны гэта робяць, здагадацца цяжка. Мусіць нешта з сумленнем не ў парадку.

КРУТЫЯ З «МЕРСАЎ» СТАРЫМ НЕ РОЎНЯ

У кругласутачнага нашага магазіна ёсць свой пакупнік, да якога персанал крамы «падыходзіць» з трапятаннем. Калі раптам прыхварэў пенсіянер, які жыве недалёка, ці пазваніў інвалід і папрасіў прынесці дамоў бутэльку малака і хлеб, супрацоўнікі магазіна ніколі не адмовяць такім людзям дапамагчы ў іх бядзе. У той жа час могуць пазваніць так званыя «новыя беларусы», якія закажуць па спісу прадуктаў хоць на 5 мільёнаў. Прадукты падбяруць і добра ўпакуюць, а калі кліент прыедзе за таварам, нават данясуць да машыны. Да такіх пакупнікоў таксама адносіны асаблівыя, але ў гэтым выпадку ўжо за грошы.

Сяргей КУРКАЧ.

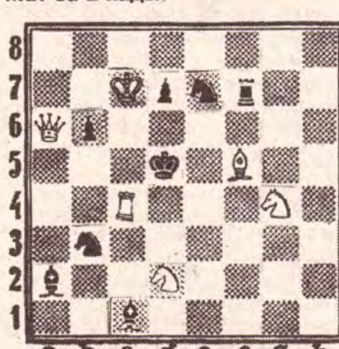
ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыяй майстра спорту Уладзіміра СЫЧОВА

КОНКУРС РАШЭННЯЎ

Заданне № 3

Белыя: Крс7, Фа6, Лс4, Cf5, Kd2, Kg4 (6). **Чорныя:** Kpd5, Лf7, Ca2, Cc1, Kb3, Ke7; nn: b6, d7 (8). **Мат за 2 хады.**

Заданне № 4

Белыя: Kpf8, Фf2, Лd5, Kf6, Kg3 (5). **Чорныя:** Kpe6, Ce5, Kh6; nn: b5, d6, g4, g5 (7). **Мат за 3 хады.**

ПАРТЫІ БЕЛАРУСКІХ ГРОСМАЙСТРАЎ

Пазнаёмцеся з дзвюма партыямі з удзелам беларускіх гросмайстраў Барыса Гельфанда і Віктара Купрэйчыка, якія яны правялі ў розных спаборніцтвах.

Б. Гельфанд — В. Звягінцаў

Абарона Німцовіча

1. d4 Kf6 2. c4 e6 3. Kc3 Cb4 4. Фс2 d5 5. cd Ф:d5 6. Kf3 Фf5 7. Фd1!? c5 8. e3 cd 9. ed 6—0 10. Cd3 Фh5?! 11. 0—0 Kbd7 12. Ke2!? Cd6 13. Cf4! C:f4 14. K:f4 Фh6 15. g3! b6 16. Лс1 Cb7 17. Лс7 C:f3?! 18. Ф:f3 e5 19. Kd5 ed 20. K:f6+ K:f6 21. Ле1 Лае8? 22. Л:е8 Л:е8 23. Л:а7 Фс1+ 24. Kpg2 Ф:b2 25. Cc4 Kph8 26. Ла8! Фb4 27. Л:е8+ K:e8 28. Фа8! і чорныя здаліся.

В. Купрэйчык — Ю. Нікалаеўскі

Сіцыліянская абарона

1. e4 c5 2. Kf3 e6 3. d4 cd 4. K:d4 a6 5. Kc3 Фс7 6. Ce2 b6? 7. f4 Cb7 8. 0—0 Kf6 9. Cf3 d6 10. Фе1 Kd7 11. Kph1 e5 12. Kf5 g6 13. Ke3 ef 14. e5! de 15. Kd5 K:d5 16. K:d5 Фd8 17. C:f4! Cg7 18. Cg5! Фс8 19. Фb4 Cf8 20. Фb3 b5 21. Kb6! f6 22. K:c8 і чорныя здаліся.

Выпускнікі 1978 г. Пухавіцкай СШ, запрашаем ВАС на вечар сустрэчы з нагоды 20-годдзя заканчэння школы, які адбудзецца 7 лютага.

БЕЛАРУСКІ КУЛЬТУРНА-АСВЕТНІЦКІ КАЛЯНДАР

4 лютага.

190 гадоў з дня нараджэння (1808—1884) В. І. Дуніна-Марцінкевіча, паэта, драматурга, тэатральнага дзеяча.

120 гадоў з дня нараджэння (1878—1942) Д. Д. Бохана, пісьменніка, перакладчыка, публіцыста, крытыка.

55 гадоў з дня нараджэння (1943) У. С. Улашчыка, доктара медыцынскіх навук, прафесара, члена-карэспандэнта АМН Беларусі, вучонага ў галіне фізіятэрапіі і медыцынскай тэхнікі, галоўнага рэдактара часопіса «Здравоохранение».

* * *

Меней гавары — болей рабі.

Народная прымаўка.

У каго сумленне чыстае,
той спіць спакойна.

Народная прымаўка.

ГРАМАДСКІ ПРАЕКТ

УШАНАВАННЯ САПРАЎДНАЙ ПАЭЗІІ

Як ужо вядома, Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь «Аб святкаванні 200-годдзя з дня нараджэння паэта Адама Міцкевіча» прадугледжваецца правядзенне шырокіх мерапрыемстваў у знак гэтай адметнай падзеі. Сярод іншых падзей мяркуецца і Міжнароднае свята паэзіі.

Інтэлігенцыя, грамадскасць краіны актыўна адгукнулася на прапановы дастойна ўшанаваць імя, творчасць славутага земляка, вылучыўшы пры гэтым надзвычай прыцягальны праект. Летам 1998 года на беразе Свіцязі, цесна звязанай з імем Адама Міцкевіча, пройдзе вялікі тэатральна-паэтычны фестываль з удзелам многіх знакамітых дзеячаў мастацтва, літаратуры і самай шырокай публікі. Мяркуецца гэтае свята паэзіі правесці 6 чэрвеня, у дзень нараджэння Аляксандра Пушкіна — блізкага сябра Адама Міцкевіча. Такім чынам гісторыя руска-беларускіх літаратурных сувязяў дапоўніцца яшчэ адным яркім фактарам культурнага пабрацімства. Да фестывалю, у якім будуць удзельнічаць таксама Андрэй Вазнясенскі, іншыя вядомыя беларускія і рускія паэты, будуць выдадзены дзве паэтычныя кнігі: «Свіцязянка» Адама Міцкевіча на беларускай, рускай і польскай мовах, а таксама зборнік вершаў Андрэя Вазнясенскага па-руску і па-беларуску. Створана ініцыятыўная група па правядзенню фестывалю на чале з вядомым драматургам, старшынёй Беларускага саюза тэатральных дзеячаў Аляксеем Дударавым.

Ініцыятары звяртаюцца да грамадскасці, да бізнесменаў і прамыслоўцаў за фінансавай падтрымкай. Разліковы рахунак для грашовых пералічэнняў: № 3015224880014, філіял № 0111 у АТ «Пріорбанк», г. Мінск, код 228.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

36,6°

Галаўны боль зубнога доктара Эдуарда МЕЛЬНІЧЭНКІ

Званне «Заслужаны дзеяч навукі» ў нас так проста не даюць. Гэта за мяжой ты можаш быць акадэмікам універсітэта ці якой іншай установы, пакуль уносіш грашовы ўклад. Праўда, існуе і там сістэма экзаменаў, тэстаў для атрымання рэгалій, але ў нас толькі гэтым не адкараскаешся. Эдуарду Міхайлавічу Мельнічэнку, прафесару, загадчыку кафедры дзіцячай стаматалогіі Мінскага медінстытута, за 25 гадоў работы ў МДМІ давялося напісаць 3 манаграфіі, надрукаваць звыш 200 артыкулаў, падрыхтаваць каля 20 кандыдатаў навук. У дадатак яшчэ рэалізаваць некалькі праектаў. Так што нядаўні ўказ прэзідэнта краіны аб прысваенні Эдуарду Міхайлавічу ганаровага звання аддаў належнае зробленаму.

Шукаць Эдуарда Міхайлавіча давялося доўга. Кожны дзень на працягу тыдня я ўпарта круціла дыск тэлефона, а на тым канцы проваду не здымалі трубку. Прызнаюся, падумала, што чалавек адзначае падзею — не кожны ж год такія званні даюць. Але, кіруючыся правілам журналістаў «не пускаюць у дзверы — лезь у акно», завітала да інтэрв'юера нязваным госцем.

Аказалася, у медінстытуце вырашылі, што несалідна, каб на галаву прафесара, ды яшчэ заслужанага дзеяча навукі Беларусі, сыпалася са столі тынкоўка. Пачалі ў кабінеце Эдуарда Міхайлавіча рамонт. Рэчы вынеслі ў суседні пакой, тэлефон, вядома ж, адключылі. Так што размаўляць давялося седзячы на краі канапы, заваленай кнігамі і сшыткамі. Зрэшты, Эдуард Міхайлавіч прапанаваў мне і яшчэ адно месца — стаматалагічнае крэсла.

— Дарэмна адмовіліся: гэта амерыканская ўстаноўка, — жартуе заслужаны прафесар, — тут пацыенту прыемна сядзець, а дакладней ляжаць. Ва ўсім свеце зубы лечаць хвораму, які ляжыць. У нашай паліклініцы сучасных апаратаў больш за 70, а два кабінеты, эксперыментальна-дэманстрацыйныя, як мы іх называем, знаходзяцца на кафедры дзіцячай стаматалогіі і яны цалкам абсталяваны такой апаратурай: адзін амерыканскай, другі — чэшскай. У гэтых кабінетах практыкуюцца лепшыя студэнты, дэманструюць сваё майстэрства замежным калегам, дзякуючы якім, уласна, гэтае абсталяванне мы і маем. За свае сродкі сучасныя ўстаноўкі інстытут набыць не можа: адна каштуе звыш 10 тысяч долараў. Спонсары з Канады дапамаглі.

Вось такая гісторыя з'яўлення замежнага абсталявання. «Кветкам жыцця» пломбы ставяцца з сучасных якасных матэрыялаў, якія таксама дасылаюць спонсары.

— Галоўнае адрозненне стаматалогіі замежнай і нашай, — расказвае Эдуард Міхайлавіч, — заключаецца ў навучальным працэсе. Замежны спецыяліст — дантыст. Ён не займаецца ніякімі праблемамі пацыента, акрамя яго зубоў. Нашы спецыялісты атрымліваюць універсітэцкія веды. Яны могуць паставіць папярэдні дыягназ, які напрамую не звязаны з хваробай зубоў. З аднаго боку, такія веды дазваляюць меркаваць аб першапрычыне, дапусцім, хваробе печані, нырак. Але з урачоў шырокага профілю не заўсёды атрымліваюцца добрыя вузкія спецыялісты. Шэсць гадоў таму ў вучэбнай праграме стаматалагічнага факультэта на спецыялізацыю адводзілася ўсяго каля 30 працэнтаў агульнай колькасці гадзін. Сёння напалову больш.

Прынамсі, нашы спецыялісты павышаюць сваю кваліфікацыю ў Канадзе і Германіі. Адтуль таксама прыязджаюць замежныя калегі і дзеляцца здабыткамі сучаснай стаматалогіі.

На жаль, 80—90 працэнтаў беларускіх дзяцей ужо ў пяці-, шасцігадовым узросце становяцца кліентамі стаматолага. Бо акрамя таго, што ім не прывіта патрэбнасць чысціць зубы пасля яды (прынамсі, ужо з трох гадоў дзеці з задавальненнем робяць гэта самастойна, спачатку без пасты), дык яшчэ і нараджаюцца з дрэннымі зубамі. Будучыя мамы не ведаюць, што неабходна ў вялікай колькасці ўжываць тварог, садавіну, агародніну, дзе знаходзіцца неабходны будаўнічы матэрыял для закладкі зубоў дзіцяці — фтор.

У 1986 годзе ў рэспубліцы ажыццяўлялася праграма прафілактыкі карыесу ў дзяцей. Адзін са спосабаў папярэджання хваробы — ужыванне фтараванай вады. На жаль, доўга фтараваць ваду ў рэспубліцы не змаглі: гэта дарага, трубы хутка ржавеюць. Але аказалася, што дзеці, якія пастаянна атрымлівалі фтарыстыя прэпараты, мелі праз 6 гадоў на адзін здаровы зуб больш, чым аднагодкі, якім фторпрафілактыка не праводзілася.

Пазней спосаб папярэджання карыесу ўсё ж вынайшлі. Прынамсі, яго прапанаваў Эдуард Міхайлавіч. Каб зменшыць верагоднасць атрымання дзірак у зубах, трэба ўжываць фтараваную соль. Такую вырабляюць на Мазырскім камбінаце. Дарэчы, гэтая беларуская соль высакаякасная, што прызналі незалежныя эксперты на сусветным конкурсе. Галандцы, якія заўсёды ганарыліся сваёй соллю і трымалі першае месца гадамі, пагадзіцца з такім меркаваннем не маглі. Але другая экспертыза толькі пацвердзіла вынікі першай.

Неверагодна, але да гэтай пары не ўсе беларусы ведаюць, што зубы неабходна чысціць. Раней гэтаму не вучылі. Цяпер вучаць. Ужо ў дзіцячых садзіках. А год таму кампанія «Проктар энд Гэмбл» сумесна з Беларускай асацыяцыяй стаматолагаў, якую ўзначальвае прафесар Мельнічэнка, пачала эксперымент сярод другакласнікаў мінскіх школ. Усім вучням выдалі зубную шчотку, пасту і метадычную літаратуру з малюнкамі. У 1998 годзе такія падарункі атрымаюць ужо ўсе другакласнікі рэспублікі. Ёсць надзея, што беларусы неўзабаве змогуць таксама прэтэндаваць на лаўры белазубай нацыі.

Хаця, як сведчыць статыстыка, салодкага мы ўжываем куды больш, чым замежныя людзі. У Швецыі, Фінляндыі, напрыклад, не п'юць салодкія каву і чай. І не таму што эканомяць. Проста людзі хвалююцца за ўласнае здароўе. Яны, дарэчы, мяняюць сваю зубную шчотку раз у тры месяцы, як раяць спецыялісты. У прафесара Мельнічэнкі ёсць цэлая калекцыя дрэнных шчотак, якія ці ў студэнтаў адняў, ці ў пацыентаў, ці бываючы ў гасцях. Раю пабачыць.

Жанна КАТЛЯРОВА.

Калектыў Камітэта па рэстаўрацыі і кансервацыі помнікаў пры Міністэрстве культуры Рэспублікі Беларусь выказвае глыбокае спачуванне намесніку старшыні Чарняўскаму Ігару Мяфодзьевічу ў сувязі з напаткаўшым яго горам — смерцю МАЦІ.

Старонка Паўла Глобы

5 ЛЮТАГА, ЧАЦВЕР

Рэкамендацыі. Пасля абеду не вырашайце ніякіх важных пытанняў, таму што гэта перыяд падманаў і памылак. Цвяроза абдумвайце кожны свой крок і сачыце за сваімі думкамі. Дзень, звязаны з ачышчэннем і дараваннем. Сёння нічога нельга планаваць, таму што ўсе планы могуць расстроіцца. Імкніцеся больш знаходзіцца на свежым паветры, не праводзьце ўвесь дзень у сценах свайго дома. Спрыяльны час для падарожжаў і паездак. Нельга глядзецца ў люстэрка. Не рэкамендуецца есці грыбы і мяса. Карыснае палавое ўстрыманне.

Адзенне. Аддайце перавагу размытым тонам, пазбягайце яркіх колераў, асабліва чырвонага і аранжавага.

Прыметы. У гэты дзень сачыце за аблокамі. Выйшаўшы з дому, паглядзіце на неба: форма воблака можа мець для вас сімвалічнае значэнне. Калі ветрам скідвае кнігі, зносіць паперу ці разбіваецца посуд, — да ўдачы. Вас праследуюць надакучлівыя пахі — знак трывогі, нечага дрэннага. Калі ў вас ветрам зрывае капялюш, хусцінку, шалік і г. д. — указанне на тое, што вы прайшлі міма свайго шчасця ці з вас знята ахова.

Сны. Убачыць некалькі сноў запар — знак спрыяльных перамен у жыцці. Бачыць агонь — да ўдачы і дапамогі. Купацца ў вадзе — да хваробы. Дождж — знак вылячэння і аховы.

Медыцына. Другая палова дня неспрыяльная для аперацый. Слабыя рукі, лёгкія і бронхі. Проціпаказаныя ўсе працэдуры, звязаныя з органамі дыхання. Добра лячыць печань, жоўцевы пузыр і крывятворную сістэму.

Падрыхтавана да друку спецыяльна для «Звязды» астралагічным цэнтрам «АРБА».

Віншаванні

Віншуюць з днём нараджэння і жадаюць моцнага здароўя, шчасця, дабрабыту, поспехаў у працы, вучобе, заўжды добрага настрою:

***Наталлі ПЕТУХ**, студэнтцы з г. Полацка – бабуля і дзядуля з г. Паставы; любімаму татачку **Мікалаю Ігнатавічу КАСЬЯНЧЫКУ** з нагоды 50-годдзя – жонка, цешча, дзеці; дарагой і любімай нявестцы **Алёне Мікалаеўне МІХАЙЛОЎСКАЙ** з Жодзіна – свякроў Марыя; паважанай **Марыі Аляксееўне РАНГОЎСКАЙ** – Карзуны з г. Рагачова; любімаму татачку і дзядулю **Мікалаю Іванавічу ФРАЛОВУ** з г. п. Акцябрскі Гомельскай вобл. – дочкі, жонка, зяці, унукі; **Уладзіміру Уладзіміравічу ПАСЕКУ** – Ала, Іра, Саша з в. Подбалаць Валожынскага раёна; дарагому зяцю **Віталю Рыгоравічу КАЎБАСКІНУ** – цешча і цесць з г. Рагачова; **Наталлі Міхайлаўне ГАБРУСЕВІЧ** – Таццяна Сцяпанаўна з в. Рэпля Ваўкавыскага раёна.*

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.
Рэгістрацыйны нумар 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220013, гор. Мінск, вуліца Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 68-29-19; намеснікаў галоўнага рэдактара — 32-44-12, 32-14-25, 32-35-05; аддзелаў: інфармацыйна-аналітычнага — 32-38-02, 68-28-14, 68-29-68, эканомікі — 32-31-21, 68-29-68, палітыкі — 68-27-57, 68-28-64, культуры — 68-29-42, 68-28-27, сацыяльных праблем — 68-28-69, пісьмаў — 68-27-47, маралі і права — 68-28-51, міжнацыянальных адносінаў — 68-27-40, 68-28-69, журналісцкіх расследаванняў — 68-28-38, 68-28-72, знешнеэканамічнай дзейнасці — 68-29-44; аглядальнікаў па праблемах: навукі і адукацыі — 68-28-31, экалогіі і ліквідацыі вынікаў Чарнобыля — 68-28-36; уласных карэспандэнтаў: у Гродне — 33-25-29, Гомелі — 53-13-92, Баранавічах — 7-26-02, Магілёве — 31-13-75, Паставах — 26-562; бухгалтэрыі — 32-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-04-52, 32-31-98. ФАКС: 68-27-79. E-mail: daily@zwyazda.belpak.minsk.by

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, праспект Ф. Скарыны, 79.
Тыраж 84.118. Індэкс 63850. Зак. № 538.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 20.15.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12